Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Орган Руського Народного Союза в Америці
Свобода
SWOBODA
РІК XVIII. НЮ ЙОРК, Н. Й. ЧЕТВЕР, 24. ПАДОЛИСТА, 1910. ЧИСЛО 47.
VOL. XVIII. NEW YORK, N. Y., THURSDAY, NOVEMBER 24, 1910. No. 47.

Нашим Союзовцям під розвагу.

Мабуть не було у нас ніколи такого [illegible]ного руху, як по останній конвенції Р. Н. Союза. Навіть тоді, коли сей [illegible] закладав ся, не мала наша Американська Русь стільки всіляких „приятелів"... Тодішні народолюбці, що належали до „Соєдиненія", не могли дивити[illegible] рівнодушно на „примірну" господарку [illegible]ого товариства і оснували свою власну орґанізацію, теперішний Руський Народний Союз. Від тої пори уплило чимало часу і обставини у нашій новій вітчині вже далеко не ті самі, що були перед двайцяти роками.

Перші наші піонїри боронили своєї [illegible]ції перед одним ворогом; згодом чи[illegible] ворогів і їх якість подвоїли ся, а відтак ще й потроїли ся... Нині стоїмо на [illegible], що вже й самі не знаємо, кому вірити, а кого уникати. Намножила ся така [illegible]лика сила ріжнородних „спасителів" [illegible]ського чорнороба, що той чорнороб не [illegible] навіть спромоги зорієнтувати ся в [illegible] правдиво „руськім" лябіринті і через [illegible] або дуже слабо „рухаєть ся", або та[illegible] зовсім не лишає свойого непевного [illegible]новища.

Отсе наслїдки наших домашних у[illegible]ць та партийних роздорів.

Ці усобиці і роздори дійшли уже до [illegible]ьмінацийної точки по відомих ухвалах XI. гол. Конвенції в Клівленд, О. Якщо не було, а ухвали сьої конвенції [illegible]ише колись наша історія і видасть [illegible] них свій справедливий, безпристрастний осуд. Сучасні люди не можуть [illegible] безсторонні, бож вони в сїй справі [illegible]істо заінтересовані. Що хвалить о[illegible], се не подобаєть ся другому, а чого [illegible]агаєть ся одна партія, се поборює [illegible]та. Усе те робить ся очевидно ізза [illegible]ших принципів або для консеквенції. Загал нашого народу не розуміє[illegible] на „висшій політиці" і лізе сліпо в [illegible] „консеквенцію", в яку тягнуть його „батьки", дбалі о його моральне й матеріяльне добро.

Що наші люди „глухі" і „сліпі", про [illegible] сьвідчить найлїпше конвенційна у[illegible]ла що-до зміни назви нашої орґанізації. Неодин делеґат голосував за зміною назви з „чистого переконаня", а коли вернув домів і „порадив ся" зі своїми [illegible]громадянами, став зараз протестувати проти всякої зміни теж... „з [illegible] того переконаня". Се — коли хочете — також „консеквенція"...

Ми себе не дурім і не вмовляймо в несьвідомих, що така „консеквенція" була спричинена „гайдамацькими" вилицями. Ні, се була вільна воля вільного народа. Се був дух тих наших свободолюбивих предків, що закликали своїх князїв та вельмож на всенародні віча і на [illegible] вічах силували їх повинувати [illegible] народній волї. Читаючи свою рідну історію, ми одушевляємо ся колишним [illegible]дом та порядками на стародавній Руси, [illegible]гніваємо ся, коли сей самий лад [illegible] порядки хоче якийсь-там „гайдамака" [illegible]вести на вільній землї Вашинґтона... [illegible] вже, бачите, якась зовсім неконсеквентна „консеквенція"...

До сьої справи обіцяємо вернути в [illegible] найкоротшім часї і її докладно вияснити, а поки-що застерігаємо ся проти [illegible]ентуальних закидів, мов би то теперішна редакція „Свободи" станула в обороні „гайдамаків", а в опозиції до всїх [illegible]их, що в найлїпшій вірі старали ся надати нашій орґанізації греко-католицький характер. Не треба забувати, що історичних „Гайдамаків" вивело на сьвіт [illegible] занесиме положенє українського мужика і що сї „Гайдамаки" „різали" на[illegible] та жидів не тільки задля „лакомства [illegible]ешасного", але в великій мірі задля [illegible] справ ідейної натури, а навіть задля [illegible] церкви і руської віри, і теперішні „гайдамаки" не роблять ся самі від себе, [illegible]ють їх такими якась „вищ[illegible]" [illegible]

проти котрої вони протестують. Колишні українські попи зовсім инакше дивили ся на гайдамацький рух; вони сьвятили „Гайдамакам" ножі і благословили їх на сьвяте народне діло церковними хрестами та іконами. Правда, що тодішні „Гайдамаки" не послугували ся супроти свойого духовеньства такими кличами, як: на гак з попами! (у наших „гайдамаків" се улюблена фраза) — але і сучасне духовеньство не виклинало поспільства за кождий вільнїйший рух. Якби наше сьвященьство було більше вирозуміле на людські блуди і менше горде на свій стан і своє висше покликанє, то не було би у нас стільки несуценнїйших елементів і не треба би було опісля вести з ними завзяту боротьбу, гідну лїпшої справи. Наше американське духовеньство відбило ся трохи від простолюдя і з тої причини виринули у нас такі непорозуміня і спори. Як не кождого попа можна зараз брати „на гак", так не кождого сьвітського громадянина треба сейчас без важної, оправданої причини усувати з поміж членів Христового стада. Не конче мусить бути „гайдамакою" і „безвірком" той, що має відвагу, а нераз і обовязок нарушити авторитет духовної особи...

Вертаємо до ухвали послїдної конвенції. Як відомо, наша орґанізація лишила ся при своїй давнїйшій назві і з сього повинні би радїти всї ті елементи, котрі стару назву обстоювали і за нею побивали ся. Тимчасом найшли ся такі „ревні" одиниці, котрі плетуть на адресу головних Урядників і на адресу нашого Епископа та деяких сьвящеників „сїм міхів гречаної вовни" і баламутять дальше самих себе і тих, котрі їх слухають. Виходить, що ті людці хотять лише кирити, а що вони не можуть подати своїй публиці ніяких розумних арґументів, то послугують ся ріжнородними дурницями і інсинуаціями. Се щось так, як той вередливий дітвак, що плаче тільки для того, щоби плакати...

Ми не хочемо полемізувати подрібно з усякими „поступовими" елементами, але уважаємо за свій моральний обовязок звернути увагу всїх наших Союзовців, щоби були обережні і не дали звести ся на манівці.

Хто хоче нової орґанізації, нехай собі її здоров закладає. Нова руська орґанізація, а хочби й дві, нашій загальній справі не пошкодять. Більше улїв — більша пасїка; більше орґанізацій — більша сила народна і більше загального добра. Можна бути членом Р. Н. Союза і можна вписатись до нового руського товариства. Одно другому не вадить. Так щож, коли деякі „протестанти" посунули свої протести поза границї семої заповіди божої і намагають ся коштом Р. Н. Союза придбати членів для своєї новозаложеної орґанізації... Панове, не туди дорога! Хочете бути членами Р. Н. Союза, (не вашого нового, але нашого старого) — будьте! Хочете виступити з Союза і пірвати з ним всякі узли, котрі вас доси з сею орґанізацією лучили, — виступайте і порвіть всї народні пута і кайдани... Хочете нової орґанізації, в якій не заносило би „церковним кадилом", — заложіть собі, най Бог помагає! Хочете бути членами обох руських орґанізацій, — будьте! Маєте ихати ся по чужих, нераз навіть ворожих нам орґанізаціях, лучше лишити тяжко запрацьований гріш в руках свого народа. Хочете відмовляти від нашої орґанізації не тільки поодиноких членів, але і цїлі відділи, — гов! се вже пахне певного рода хрунївством і колїдує з карними параґрафами!.. Перед такою „патріотичною роботою" ми приневолені боронити свій стан посїдання і звернути увагу всїх ч[illegible] Н. Союза на вашу поведінку.

На оборону всїх тих, котрих [illegible]мін, тягнете за собою, навод[illegible]ред наш власний закон, а в[illegible] американське.

Наш власний закон — се §347 (старий статут) або §345 (новий статут). Читаємо в сїм параґрафі таке: „Жаден відділ не може бути добровільно розвязаний, єсли числить шість членів, що сповнили всї свої повинности.

Тих шість членів мають право задержати в своїх руках цїлий маєток дотичного відділу, вибрати з поміж себе новий уряд і істнувати дальше як повний і правний відділ Р. Н. Союза.

Коли би виступаючі з відділу Р. Н. Союза члени не хотїли остаючим при Р. Н. С. членам віддати добровільно усього маєтку дотичного відділу, тодї оставші члени мають право і обовязок удати ся на дорогу судову, а суд приневолить виступивших членів полишити майно цїлого відділу осталим членам.

Се була би коротка порада усїм тим членам Р. Н. Союза, які не думають авантурувати ся і виступати без розумної причини з нашої старої орґанізації. Якби сеся порада не вистарчала і якби остаючі при Р. Н. Союзї члени не могли дати собі ради з членами виступаючими, тодї нехай звернуть ся по дальші інструкції до гол. Видїлу Р. Н. Союза, а гол. Видїл подбає, щоби права статутів були респектовані і щоби сього права не доптав нїхто ногами.

Як всї наші Союзовці (навіть ті, що вічно протестують) призадумають ся поважно над дальшими консеквенціями теперішних роздорів, тодї певно устане непотрібна боротьба і всїлякі непорозуміня. З нашої боротьби не мати-ме нїякого пожитку наш нарід, а скористають хиба укриті та явні вороги нашої національности. Вони вже тепер скачуть з радости, що ось то „ґріки" з „гайдамаками" жерут ся і наганяють воду на їх млин. Не треба робити так, як той дурний циган, що рубав гиляку, на якій сидів. Гиляка вломила ся і циган гепнув собою об землю. Не треба нам роздорів, проз з ними! Нехай буде згода і народня карність та єдність. Досить лайки і спорів! Заберім ся радше до щирої просьвітної роботи на запущеній народній ниві, а ся робота виплатить ся сторицею і принесе обильні плоди не тільки нам самим, але і грядучому поколїню. Звернім цїлу свою увагу на читальнї та школи. Замість продукувати по наших часописях чорносотенну лайку і глупі (нераз і підлі) інсинуації, даймо народови ядерний та здоровий корм, який піднесе нашого простолюдина на рівень правдивої культури і змаже з нього пятно дикуна...

Не деморалїзуймо народу!

До наших П. Т. Дописувателїв.

Ми дуже вдячні всїм тим добродіям, що приняли на себе добровільний обовязок інформувати нашу часопись про всїлякі справи з житя нашого провінціонального громадянства. Наша часопись не є орґаном кількох одиниць, або якоїсь одної вузкоглядної партії чи кліки. Се власність усьої нашої американської суспільности, а посередно й усього нашого народа. Наша суспільність має право домагати ся, щоб „Свобода" була висловом широких думок та поглядів: щоби вона була зеркалом, в якім відбиваєть ся житє цїлої, а з осібна нашої, Американської Руси зі всїми її добрими й злими сторонами.

Коли редаґованє якоїсь часописи лежить на плечах одної людини, а хочби навіть двох-трох одиниць, то ся часопись може легко попасти в односторонність і монотонність. Та хочби ті редактори були не знать якими ґеніяльними людьми, вони не можуть знати через Духа сьвятого, що дїєть ся на божім сьвітї поза їх редакторським столиком... От тут прихо[illegible] у поміч охо[illegible] люди, котрих ми [illegible] кореспон[illegible] ми або дописувателями. Чим більше дописувателїв має якась часопись, тим вона стаєть ся ріжнороднїйша що-до змісту і тим вірнїйше малює житє тих кругів, для котрих вона призначена.

Наша „Свобода" не має богато щастя під зглядом дописувателїв. Раз на тиждень (часом і то нї) принесе почта коротше або довше письмо з провінції, але таке, що редактор мордуєть ся над ним цїлими годинами, стратить апетит до їдженя, а вкінци мусить (хочби не хотів) кинути його до копа. З такого сумного стану дадуть ся легко випровадити два внески.

Перший внесок такий: наша славна інтеліґенція сидить собі спокійно у своїм царстві і, набравши води в рот, благорозумно мовчить... Написати пару стрічок до своєї власної часописи про ріжні місцеві справи — се не її обовязок. Вона рухаєть ся тільки тодї, коли загрожені в якийнебудь спосіб її власні інтереси... Поза тим вона, ся наша примірна інтеліґенція, не дає о собі знати ширшому загалови, відгороджуєть ся від цїлої суспільности хіньским муром і... бойкотує свою рідну пресу.

Другий внесок: до обовязку інформованя своєї часописи почуваєть ся тільки наш „менший брат", той простий, погорджуваний всїми „ученими" робітник, котрого рука зовсїм до писаня не надаєть ся. По своїй тяжкій роботї бідний, але благородний чорнороб бере в свою руку, неначе в ковальські клїщі, легесенько перо і пише „лист" до редакції своєї „газети". Як пише, то пише, але пише! Що він не вміє передавати своїх думок на папір, то се не його вина, але тих, що його на божу волю лишили і „штуки" писаня не навчили. Хоч сей „дописуватель" смарує свою „допись" наче курка лабою; хоч він замість помагати — редакторови шкодить, йому все таки треба бути вдячним за його зацїкавленє до рідних „новинок".

Позаяк на нашу інтеліґенцію нема що рахувати, бо вона невидальна і нетикальна, то ми отсим звертаємо ся до наших „простих" дописувателїв і їх просимо, щоб інформували нашу часопись про всїлякі біжучі справи, а для їхньої і нашої вигоди подаємо низше кілька практичних вказівок.

Найважнїйше з усього є те, щоби кождий дописуватель знав, про що саме хоче писати, а відтак щоби писав те, чого хоче, а нїчого більше. Коли зачне писати про „образи", а опісля зведе бесїду на „гарбузи" — то його письмо не матиме нїякої стійности і з такої „дописи" редактор не може зробити нїякого ужитку. Як хто хоче писати пр. про весїлє, нехай не мішає до того обрядів похоронних і навідворот. Лучаєть ся нераз таке, що дописуватель має намір говорити про якісь збори або віче, а пише цїлий час про всьо инше, тільки не про те, що поклав на заголовок своєї статї. Як хто хоче описати коня, нехай не говорить у своїм описї про алькоголїчні напитки, бо кінь віски не пє...

Як вже хто випукав собі відповідний наголовок до своєї статї і тільки про задуману річ хоче писати, нехай пише тодї так, як говорить. Уживанє якихсь „вчених" слів і зворотів такими людьми, котрі ними нїколи не послугують ся і їх значіня не розуміють, затемнює зміст письма і читаючому се письмо — годї доглупати ся, о що саме дописувателеви розходить ся. Найкрасше пише або говорить той, хто висказує свої думки ясно. Чим коротші поодинокі речення, тим яснїйша і красша цїла допись або бесїда. Коли би наші люди схотїли писати так, як говорять, то ми моглиби мати стільки розумних дописувателїв, скілько є грамотних, умиючих писати. Нераз слухаючи бесїди нашого простачка і дивуєш ся, як гладко і плавно виповідає він свої думки: [illegible] бесїда, що на [illegible] да зацїкавлює всїх його слухачів. Колиби сей бесїдник написав свою промову так, як її говорив — засоромив би своїм писанєм неодного „вченого" редактора... Але щож ти на те вдієш, коли нашому братови здаєть ся, що писати можна тільки по вченому, а він себе за вченого не має!

Кажемо ще раз: Пишіть так, як говорите дома до своєї жінки, до своїх дїтий, до приятеля, кума, товариша. Пишіть коротко, ясно, просто, без нїяких прикрас, без чужих, незрозумілих вам слів та зворотів.

Лучає ся нераз такий „дописуватель" котрому здаєть ся, що ґазету видають люди тільки на те, щоби він мав де виляти нелюбого собі попа та дяка, очернити свого товариша, обмовити кума, злихословити сусїда. Таким „кореспондентам" заявляємо твердо й рішучо, що наша „Свобода" не є судиною, в якій перуть ся усякі приватні бруди! Маєш, братку, які „рянди" та „лахи" — випери їх у своїй власній хатї, на своїм власнім сьмітнику, а до нашої редакції з тим не лїзь! Як ти конечно хочеш мати той „гонір", щоб нелюбу тобі особу „пустити в газети" — звери ся з тим на иншу адресу. На нашій „славній" Американській Руси найдеш чимало таких „казет" або — як декотрі кажуть — „новинок", які занимають ся самими лише [illegible] Кожнотобі за твою „допись" [illegible] кують, ще й за тобою [illegible]ступлять ся!

Нехай нїхто не думає, що ми вже нїяких таких дописий не приймемо, в якихкритикуєть ся чи то поодиноких людий чи цїлі ґрупи. Овшім, ми настоюємо на те, щоби щирі та чесні люди доносили нам про „роботу" тих всїх, що нїчого не роблять, або роблять на шкоду загалу. Тодї ви не питайте, чи то буде духовна особа, чи сьвітська; чи інтеліґент, чи простий робітник. Кождий має свої обовязки супроти свого народу, кождий повинен працювати для загального добра. Хто відтягаєть ся від народної роботи, хто не кладе своєї цеголки під народну будову — сього ми хвалити не можемо, не повинні! Памятайте, що домагати ся від своєї інтеліґенції щирої та совісної праці над усьвідомлюванєм простолюдя — се теж обовязок, від якого не вільно ухиляти ся нїкому, хто бажає добра свому рідному народови! Витикайте блуди і свому рідному братови, бо инакше він не мати-ме спромоги поправити своє блудне або байдужне житє. Не бійте ся говорити щиру правду всїм тим, котрі без сеї правди позасипляли серед білого дня... Поправляйте, кого можете або надїєте ся поправити, але робіть се з любовію, з чутєм, без зависти, без злоби. Маєте повне право критикувати поведенє свого ближнього, але не маєте найменшого права відбирати свому ближньому чести та слави. І наш ворог є людиною; і він має своє людське достоїньство. Пошануйте других, то й вас пошанують.

А щохочете, щоби вам чинили другі, то і ви чиніть їм також.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць Жовтень 1910

Весь розхід виносить . $

Розмет платить 12,522 чл[illegible] але посмертне (кождий по 1[illegible] 1682 членів на пів посмертн[illegible] го 66 цит.)

Крім того кожд[illegible] орґан „Р. Н. Союза" [illegible] зерновий Фонд по 5 ц[illegible] Фонд по 1 цент, [illegible] цент, на Емиґр[illegible]

Член на [illegible] цит. [illegible]

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Книжки Гребінка.

ЧЕЙКОВСЬКИЙ

Роман з козацької старини.

З російського переклав

Кіпнофонт Климкович.

III.

— Гадюко! Гадюко! Гадюко!..

— Чого, пане полковнику?

— Чого? Що ти не обзиваєш ся? уха заложило, чи що?

— Хиба заложить від твого крику. Що так пильно?

— А що діє ся на дворі?

— Те, що й діялось.

— Добре. Дощу нема?

— Відки йому взятись?

— Не говори так! люде скажуть, дурень Гадюка! дощеви є відкіль взятись, з неба возьметь ся, коли схоче.

— Хиба коли Бог дасть, а дощеви що за воля!...

— Правда, коли Бог дасть, ти правду сказав.

— коли-б я сказав по твоєму, люде сказали би: дурень Гадюка!...

— Може й так. А довго я спав?

— Майже з пів дня; ляг зараз після обіду, а тепер вже вечір недалеко.

— О-го! пора полуднувати! Вари полуденок!

— Вари полуденок! Проспав полуденок, та й хоче полуднувати; тепер далі вечеряти пора! — ворчав Гадюка, виходячи з панської спальні.

— Шкода! — говорив сам собі полковник. — хиба вечеряти прийдеть ся пізнійше? Пропав день, всьому винен сотник...

Полковник дуже любив „здоровий борщ з рибою". Для нас, привиклих до легких страв французької кухні, „здоровий борщ" покаже ся баснею, як Гостомисл або голова Медузи старинних; многі не повірять істности „здорового борщу", але й тепер ще є старики, котрі памятають сю страву, що була ласошами, утіхою завзятших гуляк-ґастрономів, чванявших ся своєю зелізною натурою.

Сей борщ зачав приготовляти Гадюка на полуденок таки в спальни полковника. Він узяв живого корона, і без помочи ножа, власними нігтями очистив його, здіймив луску на несказане вдоволенє полковника, котрий дивлячись на сю операцію, разів з кілька повтаряв: „Славно, Гадюко! як вовк порасть ся! добрі ни[illegible]ого! по походному..." Обчистивши ко[illegible]а, Гадюка поклав його в мідяний нецінований кітлик, влив там бутильку міцного оцту, дав жменю зернатого перцю, соли, скілька цибуль, і накрив кітлик щільно покришкою, потім приніс горнильце, роботу хитрого Жида Герцика, загалив горівку і поставив над нею кітлик. Поки ся знадоба шипіла, кипіла і варилась перед очима полковника, Гадюка стояв мовчки коло дверей.

— Чудний буде борщ!—сказав полковник, нюхаючи часами пару, що вилітала тонкою струєю з під покришки.

— Лучшого зварити не вдамо.

— І не треба!... чи досить там соли?

— Еге! тобі, пане, хочеть ся солевого після ранішнього переполоху?

— Що за перепій! Так тілько, злість прогнав ківшиком другим-третим; проклятущий сотник, не мож і згадати!... Дай мені к[illegible]холь настойки. Здумав у мене відбирати добро!...

— Господи, Твоя воля! які часи настали! Бувало сотники кланялись добром полковникам, як і слідує по старшині...

— Не ти-б говорив, не я би слухав... Прийшов і кланяєть ся, приніс турецький пістоль, — ну, отсе добре, чому-б мені не принести хороший пістоль? Я взяв пістоль, і говорю з сотником як з чоловіком: спасибі, що тямин службу; ми тебе не забудемо і пожалуємо; дістань і другий, коли трапить ся, під пару отсьому. А він ще низче кланяєть ся, та й заговорив зо мною як з Жидом. — Ваша, каже, земля ввійшла в мою клином, так я прийшов просити: продайте мені той клин. Чуєш, Гадюко?

— Чую, пане!

— Я бачу, що сотник кругом дурень, взяв його за ковнір, вивів на фортечний вал і питаю: „А де сонце сходить?" — „Там, одвічає сотник. — „А заходить?" — „Теж там, сказав він. — „Так знай же, сотнику, що і сходить і заходить [illegible] земли полковника, себ то на [illegible] розумієш? А ти, поганий о[illegible]ч на мою славу, хочеш від[illegible]млю? Хлопці, нагайок!".. [illegible]з нагайками; сотник [illegible]ги, — повалив ся в [illegible]емлю віддам, по[illegible]каль дурня, я [illegible] дому, та на [illegible]чь!...

[illegible]ходе ка[illegible]ні ро[illegible]

страва! в горлі наче віником мете; здоровий борщ!... Я думаю, коняка не зїсть отсього борщу?

— Я думаю, пукне.

— Іменно пукне! Один чоловік здоровійшає від нього, на те він чоловік, всьому голова.

— І чоловік не всякий. Доброму козаку, лицарю, воно здорово, а Німець умре.

— Атже-ж не візьме його нечиста! хиба поздоровіє.

— Ні, не видержить, пропаде Німець.

— Докажу, що не пропаде. Поклич сюди Герцика. Побачимо, пропаде, чи ні.

— Послухай, — сказав полковник Іван входячому Герцикови, — у нас є суперечка: я їм свій коханий борщ, і кажу, що він дуже здоров, а Гадюка твердить, буцім тілько для мене здоров, а ти, на-приклад, пропадеш, коли його покушаєш. Бери ложку, та їдж! Побачимо, чия правда.

Герцик пролигнув скілька капель борщу, і лице його судорожно скривилось, сльози градом потекли по лицю.

— Що-ж ти не їш? — спитав полковник.

— Заложу ся, по третій ложці він віддасть Богови душу, — холоднокровно замітив Гадюка.

— Я не можу, се нечоловіча страва, — сказав Герцик.

— Що-ж я, собака, чи що?...

— Від сього й собака околіє.

— Так я пуще собаки?

— Боже мене борони, щоб я теє думав! Се страва лицарська, геройська, така важна, — а я що за важний чоловік?... Я просто сьмітє.

— Не твоє діло міркувати! їдж, коли велять! — говорив полковник, схвативши лівою рукою Герцика за шию, а правою підносячи йому до рота ложку „здорового борщу".

— Не можу, вельможний пане! умру!

— Отсе я й знати хочу, чи вмреш ти, чи ні. Їдж!

— Послухайте, пане! в мене є велика тайна; я саме-тілько ішов сказати вам її; позвольте сказати, я вам добра бажаю, все думаю, що б таке пожиточне зробити; ви мій збавець... ви...

— Їдж, а опісля розкажеш.

— Умру я від сьої сумішки, і ви нічого не довідаєтесь, а туть і ваша честь і всьо, і всьо...

— Ну, говори вражий сину, тільки скорійш...

Герцик в-півголоса зачав щось шептати полковникови, котрий, блідніючи, слухав його, і закричав: „Коли ти брешеш — смертю поплатиш ся!..."

— Моя голова в ваших руках; на що мені брехати!

— Підем швидче, Гадюко, — сказав полковник, — та візьми з собою кріпку верівку. Веди, Німче!...

IV.

Та вже-ж тая слава
По всім сьвіті стала,
Що дівчина козаченька
Серденьком пав ла.

Українська народня пісня.

Тихо сїдало сонце, запаляючи западний край неба; в голубій вишині жаріли дві-три хмарниочки, переливаючись золотом і пурпуром; тіни довжали, кождий пливучий листок на Удаю, стебельце водяної травки або шувару; кожда филя і бризка горіли, прозрячили, просьвічували, таяли в золоті. В пирятинському замку благовістували на вечірню; чистий, срібляний звук дзвона далеко звучав, розливав ся в теплому, сухому воздусї, і переходячи поступенно в одголосок майже неловний для слуху, завмирав, покіль друга погоня звуку не зміняла його. В сю пору молодий чоловік у синьому жупані, бистро проплив по Удаю на легонькому човенци до острівця, що лежав межи замком а полковничим домом.

Кругом острова зеленою стіною стояв високий тростинник; дальше по мокрому березї росли кучеряві корчі лозини; ще дальше, на суходолї, десятки зо два розвісистих плакущих верб; поміж ними калиновий і бузиновий гущавник, перевитий, перепутаний хмелем і вереском. Дико, глуш, тільки дрозди виводять там дітей на високих вербах, та в лозах повзають гадюки; але поміж корчами є там вузенька стежечка! ледви прикметно вєть ся вона по уз коріня дерев, хоть часто довгі плетні хмелю, падаючи зеленими каскадами з дерев, здають ся на правду заслоняють путь, але вони підорвані в низу легко розступають ся і дають дорогу; инше діло по боках стежки: там вони спутали ся такою кріпкою стіною, що ні пройти ні пролізти.

Козак, підпливаючи до острівця, оглянув ся навкруги, замахнув веслом, і човенець, шумячи, спрятав ся в тростинник, тільки дріжачі тоненькі вершечки його, розхиляючись на боки, показували слід, де плив човенець. Козак привязав човенець до лозового корча, вискочив на [illegible]ріг, і бистро пішов по стежечці: сте[illegible] кінчилась коло кореня грубої вер[illegible] котрої віти, перевиті хмелем, схили[illegible]ись до землї, творили кругом грубу, гу[illegible]ваче тінник

обійшовши докола верби, пришер до дерева рушницю, сів на зломаний пень і засьпівав:

Вийди, дівчино, вийди, рибчино,
За гай по корови,
Нехай же я подивлю ся
На ті чорні брови.

Козак, вкінчивши пісню, став наслухувати. Нараз він здрігнув, бистро розхилив віти, і радістно подививсь на стежечку. Там нічого не було, тільки якась жовтогруда пташка пресердечно теребила носиком китичку непристиглих калинових ягід і шелестіла листями. „Дурна птаха!" проворкнув козак, „і поклички не має, а шумить, наче-б то що гідне." Зітхнув і знов засьпівав иншої пісні:

Ой ти, дівчино, гордая та пишна,
Чом ти з вечора до мене не вийшла?!

— Не правда, не правда! — промовила в півголоса молода дівчина, жваво підбігаючи до козака, — я й не горда і не пишна, а люблю тебе, мій милий Олексію!

— Марино моя! — говорив Олексій, обіймаючи дівчину, — я ізсох, не бачучи тебе; легко сказати: три дні!...

— А мені, думаєш, лекше?... Батько такий сердитий, все ворчить!... Із сьвітлиці не вирвусь, все глядить за мною... Та чого йому від мене хочеть ся?...

— А може ти сама не хотіла вирвати ся?.., От, ти вже й плачеш, моя рибонько!... Перестань бо, а ні — то й я заплачу: не пристало мужикови плакати, а заплачу, не видержу, дивлячись на тебе!...

— Я не плачу, — говорила Марина, втираючи сльози, — а так серце заболіло, що ти мені не віриш; самі сльози покотились... Гріх тобі, Олексію! Коли-б не хотіла, чого-ж прийшла-б сьогодня?.. Наша дівоча честь те, що ваша ясна шабля: хухни — помрачіє, а я іграю честю... В очах потемніє, як подумаю, що я роблю?... Нехай зуздрить мене хто-небудь, пропала я!... От, скажуть, полковникова дочка, і те й друге, таке сплетуть, що не тільки вимовити, але й подумати страшно!

— Так ти боїш ся любити мене?

— Я?... Олексію! чи ти отсе говориш? Чим страшнійш, тим солодше мені!... Мій милий! ти не повіриш, як дріжу я вся, коли одна однісенька скочу в човенець і пливу до острова!... Нехай би спитав мене батенько, або й побачив хто небудь з його людей — пропала я!... Ну, що-ж? — думаю, — пропаду, так пропаду, знаю, за кого пропаду... Пропаду не за нелюба; вміло серце полюбити, зуміє і витерпіти; уміла слухати твої речи, зумію вислухати і лайку й проклятя; стануть бити мене, згадаю двої обнятя, і мені буде весело... Я козачка. Олексієчку! умру а любити-му тебе. Не жити квіточці без сонця, а ти моє сонечко, ти моє житє, мій милий!...

— Вірю, вірю, моя ластівочко, — говорив Олексій, цілуючи Марину. І довго мовчали вони, притулившись одно до одного.

— А добре, колиб я була ластівочкою, — сказала усьміхаючись Марина, — весело булоб мені!... тільки щоб і ти був ластівочкою. Як би ми літали високо, високо... сїлиб віддихати на хмарочку, подивились би відтіль на землю, на сади, на села, на людей; я сказала-б: дивіть ся, люде, от я, от де, я люблю Олексія, і полетіла-б від них, — нехай сердять ся... Ми носились би над Удаєм, купали ся-б у воздусї, обнимались би крилоньками і цілий день щебетали-б про любов свою!... Чи не правда?

— Бог знає, що тобі приходить у голову!... Слухаєш тебе — буцім чудний сон бачиш.

— А знаєш, що мені снило ся!

— Що тобі снилось?

— Снилось... страшно розказувати... ну, та я пригорнусь до тебе кріпше — і не буде страшно. Бачиш, отсї дні я не видала тебе, сильно тужила по тобі, а вчора думала довго, довго...

— О кім?

— Ще й питає!... Думала довго і заснула; не тямлю, як і заснула, і видить ся мені, що ми з тобою риби: ти такий хорошенький окунець, увесь у сріблї так і блищиш, пірочка в тебе червоні, очи чорні, такі як і тепер, і так гарно дивлять ся, — а я, видить ся, пліточка. Нам було весело, дуже весело; ми плавали в якімсь великім озері; вода в ньому чиста, ясна, тепла; дно усипане білим пісочком; по пісочку лежать раковини всїлякого цьвіту, неначе квітки на поли; підля берегів ростуть трави, мов лїси зеленїють під водою, а риби навкруги багато-багато: плещеть ся, грає, бігає в заводи... Дрібна верховідка зібралась в короводи і гуляє собі черідками; карасї грають в дураки; йорші перекецкають ся через голову; короп розказує казки; пискорі вдирають присюди, саме як писарі полкової канцелярії, а рак, моргаючи вусами, до стотку як пирятинський сотник, крає з листочка якусь сукню... всїх чудес не нагадаю... От ми гуляли, гуляли з тобою, звивались, плескались і поплили відпочути до берега в траву; приплиємо до трави, а вона густо зро[illegible]сласть, перепута[illegible]ть, як отсей хміль [illegible]стали пробиратись, чим дальш[illegible] темнїйш, темнїйш... Мені с[illegible]

якраз перед нами величезна голова сума, челюсть отворена, оскалені зуби, вуси страшно підняті, дивлюсь — се батько!... От він; тут дивись... се... сум... ох! батько!...

І Марина, затрепетавши, судорожно протягнула дріжачі руки к вербовим вітям. Олексій глянув: о два кроки грізно дивить ся на них з між гиля обличе полковника...

V.

Что прошло, то будетъ мило.

А. Пушкинъ.

Хто з нас не памятає свого дитинства, чудного віку, коли видимий сьвіт у перший раз відкриваєть ся перед чоловіком, ще не пересиченим жизнею, ще не зажуреним прозаїчними обставинами биту? Малому сьвіт божий — прекрасний хором, в котрім він бенкетує, принаджуваний що день новими, розмаїтими красотами природи; його радує і перший весняний листок на дереві, і легка хмарка, летяча по небу, і синя квітка, пахуча в сьвіжій, росистій зелени, і пісня жаворонка в чистому поли, і барвиста дуга на сивому тлї тучи і оповіданя старушки-няньки о Змиї-Горинчи, чудній королевні-красавици і лихих чарівниках! серце вірує в усї чудеса безумовно, не призиваючи в поміч холодного ума; вражіня живі, незагладні. І довго ще потім, коли чоловік, виведений роками і обставинами на сумовите поле житя, стаєть ся покутником, з кождим днем розвалюючи свої мрії, розбиваючи найкрасші надії, він часто обзираєть ся на минувше, і згадки дитиньства, тихі, ясні, неначе легкі сновидіня, вколисують його в днї страдань, котрим він, гордий, ділаючий по власному розуму, майже завсїгди сам буває причиною!

Памятаю й доси оповіданя доброго діда-баштанника; жаден роман, жадна повість наших знаменитостей на мене тепер не роблять такого впливу. Бувало вчитель розсердить ся на мене не жартом за мої питаня, непричком такі: як міг дім сякий або такий перервати ся? а дім сякий або такий ввійти в славу?

— Не розумуй! — одвічав учитель.

— Таже доми не рушають ся: як же дім увійшов в славу? от тут написано.

— Будеш багато знати, то скоро постарієш ся. Учись завдану сторонку; виростеш, сам дізнаєш ся.

Скаже голосно, розсердить ся, покличе дві-три покоївки та й іде в гай ботанїзувати — рвати квітки.

Учитель все любив займати ся ботанїкою, коли нікого не було дома. Тут менї була своя воля: ледви він у гай, я вже і в степу, сиджу перед будкою баштанника і слухаю його оповіданя.

Дідови було більше як сто літ, — і чого не знав він, чого не розказував!... і про Шведів, і про Татар, і про Запорожців... І сонце бувало зайде, і яркі зірочки де-не-де заблимають на синім небі і роса стане сїдати на широкі листи гарбузів і динь, а дід все розказує... Прибіжиш до дому — цїлу ніч снять ся рижі Шведи на кучерявих конях, Ляхи заковані в сталь від голови до пят, Татаре, низенькі, чорні, плечисті, вузкоокі, стоять рядом, наставили списи, як їжак шпильки. От скачуть Запорожці, червоні наче полоня, віють чуби, шумлять бунчуки і хоруговки, перед ними Дорошенко, вуси в пів-аршина, на плечу тяжка булава. Вдарили: брязк, зойк... проснеш ся — і рад, і жаль тобі чудного сну!...

Але більше всього остало ся в памяти оповіданє діда про охоту, — не про охоту на бекаси, не про охоту на заяцї або вовки, ні, то була особлива охота; про неї майже так оповідав баштанник:

— Не веселі тепер часи, справдї невеселі, якось стало і холоднїйше і скучнїйше; от від Очаківської зими, як Москалї принесли з собою сніг та морози, то й доси не виведуть ся: мабуть сподобалось; та й сонце щось сьвітить не по давньому: стане вечеріти, так хоч кожух надягай. А потїхи теперішні, сором сказати, галушки та горівка—бабські потїхи; нема характерства, зовсім нема. В давнину, ще зза моєї памяти, які бували веснами охоти... Дурні! скаже хто-небудь, охотять ся весною; дурні, і я скажу, а то все таки охотились і не були дурні. Охота охоті не рівна.

Як люде бувало пообсївають ся в поли, зовсім обсїють ся, і гречки посїють, а косити ще рано, тут і піде гульня: парубки одягнуть ся гарненько, вийдуть після обіда на вигін, ляжуть на зеленій травици на спину і дивлячись на небо, курять люльки та сьпівають пісні; або обернувшись спиною на верх, курять люльки і розказують що небудь; вечером, звісно, прийдуть дівчата і піде инша веселість.

От так иноді лежать парубки, та говорять між собою, що вже досить лежали, набрались сили, та не знають куди дівати; а тут де не возьметь ся який небудь із Запорожа характерник, виросте перед [illegible]цім із землї, та й стане насьміва[illegible]: „От, каже, де лежать гречкосії; [illegible] одної козацької душі нема, а [illegible]и годовані", та й ще не мало [illegible]инного...

[illegible]о-ж то за характерник бував,

— Характерник бував чоловік [illegible] розумний, і знав всяку всячину; його куля не брала, і шабля не рубала: в ни[illegible]го на все було средство і спосіб, на [illegible] добре слово і пожиток. Характерни[illegible] знали всї броди і плави по Дніпрі і [illegible]ших річках; характерник з води вип[illegible]див сухого а з огню мокрого; в них бу[illegible] лицарська совість і добряча душа: Ж[illegible] та иншу погань били, грабили, пали[illegible] а церкви не забували. От що були хара[illegible]терники! Хлопці бувало розсердять [illegible] на характерника за насьмішки, встану[illegible] і захотять його порядком попобити. Т[illegible] дї характерник скаже:

(Дальше буде).

ЧУДОВА ДІВЧИНА.

Зелені гаї та луки. Вони весело бл[illegible]щать під теплим сонечком і весело біг[illegible] по них невеличке хлопя. Хлопчик біг[illegible] по луках, по гаях, любує квітками, п[illegible]стить ся на зеленій шовковій травц[illegible] Йому весело, бо ще жадна сумна дум[illegible] не заходила до його головоньки і він б[illegible]гає і любує білим сьвітом.

І йому так гарно і так легко, немов[illegible] він на небачних крилах лежить у висо[illegible]кому прозорому повітрю, серед моря зо[illegible]лотого проміня, серед дзвінких сьпів[illegible] пташок.

Набігав ся хлопчик і прийшов до ма[illegible]тери.

— Мамо! — каже він — там так гар[illegible]но, так весело! квітки цвитуть, пташк[illegible] сьпівають.

— Грай ся, мій синку, — каже мат[illegible] журливо. — Грай ся, поки волы, поки н[illegible] спіткало тебе лихо.

І хлопчик знову побіг в гай, але вж[illegible] не втішавсь так весело, як перше. Ві[illegible] усе думав, чого се мама казала про лих[illegible] і на що воно колись спіткає його. І задум[illegible]маний сїв він на зелену травицю. У ма[illegible]ленькій головці линула думка по думці. І мама люба і веселі гаї та луки з пташками та з метеликами і те лихо, що спіткає його... Погане лихо! На що воно? Він не хоче його, він поборе його, пере[illegible]важить... А може то мама так тільки ка[illegible]зала, може лиха не буде? І богато-богато думок промайнуло у його маленькій го[illegible]ловці. Мрія сливала по мрії і, замкну[illegible]ши очи, він забув скоро про всьо, що бу[illegible]ло навкруги — про веселих сьпівучих пташок...

Але що се? Здаєть ся йому, що на самому краю прогалини з'явила ся дівчина чудової вроди. Її очи як зорі сіяли, а шовкові хвилї пишного волося спадали на плечі і розсипали ся в низ по стану. Зелені гарні шати вкривали її, а гнучкий стан підперезаний був синим поясом. Але невесела вона була, мов хмарами було повите її високе біле чоло, а чудові очи дивили ся сумно і журливо. Вона тихо підходила до нього. І хлопчик побачив, що її білі рученята були сковані тяжкими кайданами. Кайдани пов'їдали ся в ніжні руки і поранили до кости біле тїло...

І дівчина тихо підійшла до хлопця і схилила ся над ним і засьпівала йому тиху-тиху пісню. І в тій пісні було стільки муки, стільки великого горя, що маленьке хлопяче серце тяжко защеміло в грудях. Вона сьпівала про те, як її скривдили сестри, як мучили її великою мукою, як закували в тяжкі кайдани. І вона підняла свої руки, брязчучі кайданами і показала свої рани маленькому хлопцеви. І хлопець бачив її рани і зрозумів її муку.

А дівчина сьпівала і сьпівала, і з тої пісні хлопець зрозумів всю її долю, зрозумів всьо її лихо. І повний сьвятого почуваня він простяг до ньої руки. І дівчина взяла маленького хлопця і поцілувала його в маленьке розумне чоло.

— Не забувай мене ніколи! — сказала вона. А як станеш великим і розумним, то прийди і виведи мене з неволі.

І по сьому слову вона зникла з очий. Нема більш чудової дівчини, не чути її пісні. Тілько зелені віти нахиляють ся над хлопчиком та пташки весело щебечуть, неначе бажаючи розважити його. А він все ще сидить і в його душі відбиваєть ся сумна-сумна пісня, а на своєму чолї він чує дівочий поцілунок. Вже сонце зайшло за гори і темрява почала огортати землю. Тоді тілько учутив ся хлопчик, замислений вернув ся до дому і нічого не росказав матери, а мовчки ліг на постелю і до самого ранку не міг заснути.

Виріс хлопчик і став великим і розумним. Але він не забув безщасної дівчини і що дня сьпівав він ту пісню, що вона просьпівала йому малому. І другі люди чули ту пісню і глузували з нього, казали, що він жене ся за мрією, що тої дівчини не було і не буде. Але він не вважає на те, він вірить, без краю вірить, сьвятою незломною вірою вірить. І він працює певний, що прийде час, коли білих дівочих рук спадуть кайдани і він побачить її знову веселу і щасливу...

В. Гайченко.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ СЕПТЕМБЕР 1910.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa	322	06
2	Mt. Carmel, Pa	72	15
3	Olyphant, Pa	260	85
4	Jersey City, N. J.	52	14
5	Mt. Carmel, Pa	92	20
6	Brownsville, Pa	100	35
7	McAdoo, Pa	164	87
8	Elmira Heights, N. Y.	55	50
9	St. Clair, Pa	153	40
10	Ansonia, Conn.	101	99
11	Waterbury, Conn.	33	00
12	Yonkers, N. Y.	102	81
13	Troy, N. Y.	32	39
14	St. Louis, Mo.	114	68
15	Buffalo, N. Y.	43	14
16	Lansford, Pa	235	32
17	West Pawlet, Vt.	47	00
18	Seymour, Conn.	29	75
19	Priceburg, Pa	79	28
20	Jessup, Pa	73	57
21	Mayfield, Pa	17	00
22	Manown, Pa	3	40
23	Homestead, Pa	89	50
24	Shamokin, Pa	24	32
25	Trauger, Pa	57	46
26	Belle Vernon, Pa	29	00
27	Glen Lyon, Pa	63	78
28	Mahanoy Plane, Pa	198	06
29	Rhone, Pa	67	00
30	Breslau, Pa	90	94
31	Eleanor, Pa	35	00
32	Trauger, Pa	93	50
33	Northampton, Pa	232	31
34	Old Forge, Pa	29	00
35	Whitney, Pa	52	49
36	Scottdale, Pa	47	00
37	Chisholm, Minn.	77	96
38	Auburn, N. Y.	88	85
39	Syracuse, N. Y.	50	57
40	Edwardsville, Pa	32	80
41	Westmoreland, Pa	37	99
42	Passaic, N. J.	103	48
43	Simpson, Pa	38	70
44	Mt. Carmel, Pa	12	00
45	Philadelphia, Pa	38	68
46	Plymouth, Pa	163	75
47	Ambridge, Pa	—	—
48	McKeesport, Pa	109	92
49	Powhatan, W. Va.	19	75
50	Desloge, Mo.	4	00
51	Yatesboro, Pa	55	95
52	Holyoke, Mass.	17	14
53	Pittsburg, Pa	207	69
54	Terryville, Conn.	15	99
55	Carnegie, Pa	107	70
56	McKees Rocks, Pa	52	74
57	Cohoes, N. Y.	30	57
58	Ramey, Pa	83	32
59	Leinsering, Pa	54	87
60	Baltimore, Md.	13	58
61	Dunlo, Pa	105	57
62	Monessen, Pa	—	—
63	Ford City, Pa	82	82
64	Gradatim, Pa	9	00
65	Elizabeth, N. J.	99	71
66	New York, N. Y.	49	95
67	Butler, Pa	174	64
68	Ansonia, Conn.	19	69
69	New York, N. Y.	21	57
70	Jersey City, N. J.	111	91
71	Franklin Furnace, N.J.	21	85
72	Alden Sta., Pa	84	71
73	Providence, R. I.	13	91
74	Granville, N. Y.	19	50
75	Mt. Carmel, Pa	23	00
76	Newark, N. J.	33	25
77	Yorkville, O.	22	74
78	Minersville, Pa	201	14
79	Meyersdale, Pa	17	00
80	Pleasant Valley, Pa	62	00
81	Baltimore, Md.	21	25
82	New Alexandria, Pa	99	71
83	Carnegie, Pa	12	42
84	Canonsburg, Pa.	—	—
85	Hazleton, Pa	167	00
86	Olyphant, Pa	76	25
87	Lancaster, N. Y.	31	85
88	Tonawanda, N. Y.	10	71
89	Simpson, Pa	15	00
90	Centralia, Pa	—	—
91	McKees Rocks, Pa	148	73
92	Taylor, Pa	142	66
93	Newburgh, O.	18	00
94	New Britain, Conn	50	98
95	Beavers Meadows, Pa	64	99
96	Pittsburg, Pa	65	26
97	Marion Heights, Pa.	18	00
98	Shenandoah, Pa	29	57
99	Wilkes Barre Pa	106	23
100	McKeesport, Pa	13	99
101	Canonsburg, Pa	7	13
102	Cleveland, O.	97	49
103	Export, Pa	6	00
104	Perth Amboy, N. J.	109	15
105	Nicetown, Pa	23	40
106	Chicago, Ill.	87	88
107	Sayre, Pa	47	71
108	New York, N. Y.	87	19
109	Ellsworth, Pa	34	90
110	Leetsdale, Pa	35	20
111	Allegheny, Pa	21	85
112	Cleveland, O.	22	25
113	New Florence, Pa	60	97
114	Dunmore, Pa.	59	00
115	New Philadelphia, Pa	33	00
116	Chisholm, Minn.	14	81
117	New York, N. Y.	63	56
118	Pittsburg, Pa	13	13
119	Latrobe, Pa	45	75
120	Spangler, Pa	70	76
121	Trenton, N. J.	142	27
122	Trenton, N. J.	76	08
123	Scranton, Pa	312	26
124	Ormrod, Pa	61	98
125	Chicago, Ill.	8	41
126	Beaver Dale, Pa	35	00
127	Buffalo, N. Y.	50	55
128	Lorain, O.	22	17
129	Sykesville, Pa	53	48
130	Pittsburg, Pa	35	41
131	Buffalo, N. Y.	8	92
132	McKeesport, Pa	41	35
133	Newark, N. J.	42	53
134	Ernest, Pa	43	00
135	Smoke Run, Pa	168	15
136	Carnegie, Pa	31	81
137	West Seneca, N. Y.	8	00
138	Philadelphia, Pa	10	85
139	Oil City, Pa	29	00
140	Youngstown, O.	89	10
141	Little Falls, N. Y.	34	99
142	Elisabeth, N. J.	—	—
143	Windber, Pa	35	00
144	New York, N. Y.	31	85
145	Altoona, Pa	23	00
146	McKees Rocks, Pa	41	00
147	Allentown, Pa	112	00
148	California, Pa	21	00
149	West Seneca, N. Y.	38	00
150	Pittsfield, Mass.	17	14
151	Allentown, Pa	12	60
152	Homestead, Pa	44	75
153	Berwick, Pa	87	96
154	Dunmore, Pa	34	00
155	Perth Amboy, N. J.	24	58
156	Sheffield, Pa	21	30
157	Donora, Pa	65	69
158	New Kensington, Pa	—	—
159	Herkimer, N. Y.	31	13
160	Jamaica, N. Y.	34	89
161	Tower City, Pa	24	00
162	Scranton, Pa	67	22
163	Edmonton, Alta.	—	—
164	N. Hadley, Mass.	16	28
165	Chicago, Ill.	76	97
166	Barnesboro, Pa	48	00
167	Cumbola, Pa	31	84
168	Perth Amboy, N. J.	30	54
169	Scranton, Pa	34	57
170	Chauncey, Pa	37	09
171	Pittsburgh, Pa	55	78
172	Fredericktown, Pa	25	00
173	Cleveland, O.	30	57
174	Oxford Furnace, N. J.	36	80
175	Detroit, Mich.	29	63
176	New Burgh, N. Y.	20	70
177	Vegreville, Alta., Can.	6	00
178	Manchester, N. H.	7	85
179	St. Louis, Mo.	69	64
180	Scarbo, W. Va.	36	00
181	Manville, R. I.	5	14
182	Dixonville, Pa	45	19
183	Sunderland, Mass.	18	14
184	Whiting, Ind.	54	00
185	Hazleton, Pa	54	75
186	McAdoo, Pa	41	42
187	Ford City, Pa	25	99
188	Ginter, Pa	70	99
189	South Fork, Pa	42	14
190	Newark, N. J.	23	95
191	Troy, N. Y.	40	57
192	Herkimer, N. Y.	35	66
193	Red Star, W. Va.	22	00
194	Minneapolis, Min.	23	14
195	Peckskill, N. Y.	19	92
196	Whiting, Ind.	46	50
197	Swoyers, Pa	53	31
198	Port Jerwis, N. Y.	24	56
199	Whiting, Ind.	35	70
200	Syracuse, N. Y.	11	87
201	Whippany, N. J.	14	28
202	Auburn, N. Y.	22	25
203	Brooklyn, N. Y.	26	25
204	New York, N. Y.	11	84
205	Emerald, Pa	32	28
206	Woonsocket, R. I.	16	50
207	Jeanette, Pa	69	63
208	Kingston, Pa	73	64
209	Carteret, N. J.	102	50
210	Westchester, N.Y.	18	00
211	Stapleton, N. Y.	15	77
212	Cleveland, O.	17	00
213	Bayonne, N. J.	29	06
214	McKees Rocks, Pa	26	98
215	New York, N. Y.	19	06
216	Hazleton, Pa	45	00
217	Rochester, N. Y.	21	72
218	Youngstown, O.	—	—
219	Bakerton, Pa	63	25
220	Brooklyn, N. Y.	12	71
221	Chicago, Ill.	29	93
222	Mahanoy City, Pa	80	01
223	Port Buckley, Pa	55	85
224	Belle Valley, O.	26	50
225	Desloge, Mo.	65	00
226	Hammond, Ind.	24	00
227	Derry, Pa	54	95
228	St. Clair, Pa	23	00
229	Scranton, Pa	131	39
230	Monessen, Pa	17	57
231	Scranton, Pa	32	70
232	Hinsdale, N. H.	—	—
233	Passaic, N. J.	—	—
234	Elizabethport, N. J.	33	01
235	Rossford, O.	34	06
236	Ambridge, Pa	12	12
237	Chester, Pa	42	29
238	New Alexandria, Pa	7	57
239	Philadelphia, Pa	60	82
240	Phoenixville, Pa	10	00
241	Newark, N. J.	16	54
242	Hawthorne, Ill.	13	43
243	West Pullman, Ill.	16	27
244	Bellefonte, Pa	26	87
245	Trenton, N. J.	42	00
246	Crompton R. I.	10	49
247	Wilmington, Del.	34	87
248	Coatesville, Pa	36	48
249	Nanticoke, Pa	39	50
250	Pittsburg, Pa	36	95
251	Cleveland, O.	26	32
252	Northampton, Pa	19	85
253	Lopez, Pa	47	49
254	New Britain, Con.	—	—
255	West Newton, Pa	32	85
256	Ronco, Pa	21	49
257	Spring Valley, N. Y.	12	56
258	W. E. Pittsburgh, Pa	25	59
259	Chicago, Ill.	18	30
260	Taylor, Pa	37	50
261	Taylor, Pa	30	00
262	Ansonia, Conn.	14	64
263	McKees Rocks, Pa	32	57
264	Juliet, Ill.	45	75
265	Taylor, Pa	53	42
266	Glen Lyon, Pa	27	71
267	Kingston, Pa	28	77
268	Duquesne, Pa	42	20
269	East Chicago, Ill.	35	00
270	Youngstown, O.	24	35
271	Troy, N. Y.	24	55
272	Delano, Pa	14	60
273	Hudson, N. Y.	58	35
274	Youngstown, O.	30	84
275	Perth Amboy, N. J.	38	00
276	Ambridge, Pa	50	96
277	Hartford, Conn.	18	08
278	Wilkes Barre, Pa	37	93
279	Glen Campbell, Pa	16	00
280	Butler, Pa	41	56
281	Manchester, N. Y.	22	00
282	Syracuse, N. Y.	23	41
283	Auburn, N. Y.	10	55
284	Rome, N. Y.	9	14
285	Glassport, Pa	15	85
286	Lorain, O.	19	14
287	Carnegie, Pa.	51	12
288	So. Betlehem, Pa.	26	50

Прихід за місяць Сентембер єсть 14.022.70

Розхід за місяць Сентембер.

Посмертне по бл. п.:

Юрку Михайлишині, Ambridge, Pa. 1000.00
Івані Стефаник, Northampton, Pa. . . 100.00
Володимирі Турула, New York, N. Y. . . . 1000.00
Дмитрі Драґан, Granville, N. Y. . . . 500.00
Михайлї Подоляк. Allegheny, Pa. . . . 550.00
Івані Волошиновичу, Alden, Pa. 1000.00
Івані Жентичці, Irwin, Pa. 400.00
Николаю Крайківськім, Taylor, Pa. 178.70
Ксені Телеп, Yonkers, N. Y. . . . 400.00
Зузанні Секула, McKees Rocks, Pa. . . 400.00
Еві Іванцьо, Olyphant, Pa. 400.00
Юрку Дзюбі, Ramey, Pa. 179.90

Запомога для:

Семена Якимця, Pittsburg, Pa. 200.00
Івана Рилуфа, New Florence, Pa. . . 200.00
Йосифа Тенчі, Plymouth, Pa. . . . 100.00
Василя Цуркан, Ansonia, Conn. . . . 50.00
Йосифа Фідик, Chester, Pa. 10.00
Петра Коваля, Cleveland, O. 50.00
Анни Паславської, Pittsburg, Pa. 50.00
Олекси Турай, Sheffield, Pa. 10.00
Антона Шкробали, Chicago, Ill. 25.00
Михаїла Крайника, Chicago, Ill. 25.00
Антона Романишина, Pittsburg, Pa. . . . 25.00
Йосифа Олексик, Yorkville, O. 100.00
Катерини Лях, Syracuse, N. Y. . . . 50.00
Анни Міжічко, Whiting, Ind. 40.00

Сир. часть по:

Теодорі Головчак, Mt. Carmel, Pa. . . . 381.00
Гнаті Шкирпан, Perth Amboy, N. J. . 500.00
Насті Конкольняк, New York, N. Y. . . 300.00
Андрею Голді, Hazleton, Pa. 269.34
Орґан Р. Н. Союза . . . 1420.40
Платня Головного Уряду . 270.00
Надгорода Орґанізаторів . 64.08
Засіданя Головного Уряду . 123.70
Адміністрація Р. Н. Союза 172.72

Розхід за Септембер єсть: $10.544.84

Зіставленє:

Прихід за Септемпбер єсть: 14.022.70
Готівка з кінцем Авґуста була 65.795.92
Весь прихід . $79.818.62
Розхід за Септембер . 10.544.84
Готівка з кінц. Септ. остає $69.273.78

Д. Капітула, г. предс.,
А. Шаршонь, г. кас.,
С. Ядловський, д. ф. секр.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ СЕПТЕМБЕР 1910.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	14	75
2	Mt. Carmel, Pa.		75
3	Olyphant, Pa.	6	75
4	Jersey City, N. J.	4	15
5	Mt. Carmel, Pa.	3	00
6	Brownsville, Pa		50
7	McAdoo. Pa	11	66
8	Elmira, N. Y.	10	25
9	St. Clair, Pa	5	00
10	Ansonia, Conn.	10	55
11	Waterbury, Conn	2	00
12	Yonkers, N. Y.	2	00
14	St. Louis, Mo.	7	15
18	Seymour, Conn.	3	60
19	Priceburg, Pa	9	24
20	Jessup, Pa	5	25
21	Mayfield, Pa		50
24	Shamokin, Pa		48
26	Belle Vernon, Pa		79
27	Glen Lyon, Pa	11	40
28	Mahanoy Plane, Pa	3	25
29	Rhone, Pa	5	65
30	Breslau, Pa	3	85
33	Northampton Pa	26	55
35	Whitney, Pa		25
36	Scottdale, Pa	4	55
37	Chisholm, Minn.	5	24
38	Auburn, N. Y.	2	25
39	Syracuse, N. Y.	2	25
42	Passaic, N. J.	10	35
43	Simpson, Pa	4	50
45	Philadelphia, Pa		75
46	Plymouth, Pa	10	80
48	McKeesport, Pa	3	25
53	Pittsburg, Pa	10	29
55	Carnegie, Pa	5	50
56	McKees Rocks Pa	2	75
58	Ramey, Pa	2	85
59	Leisering, Pa	4	10
60	Baltimore M. D.	2	70
61	Dunlo, Pa	1	75
63	Ford City, Pa	1	75
65	Elizabeth, N. J.	2	75
67	Butler, Pa	3	00
68	Ansonia, Conn.	3	50
70	Jersey City, N. J.	5	25
72	Alden Sta, Pa	10	00
73	Providence, R. I.	1	00
82	New Alexandria, Pa	4	00
83	Carnegie, Pa		25
85	Hazleton, Pa	4	75
86	Olyphant, Pa		50
87	Lancaster, N. Y.	2	15
91	McKees Rocks Pa	1	70
92	Taylor, Pa	5	25
96	Pittsburg, Pa	6	50
97	Mar. Heights, Pa		25
98	Shenandoah Pa	1	50
99	Wilkes Barre, Pa	1	00
102	Cleveland, O.	1	00
104	Perth Amboy, N. J.	5	65
105	Nicetown, Pa		75
106	Chicago, Ill.		50
107	Sayre, Pa.	3	00
108	New York, N. Y.	2	00
109	Ellsworth. Pa		75
113	New Florence, Pa		50
116	Chisholm Minn.		25
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa	3	50
121	Trenton, N. J.	19	24
123	Scranton, Pa	5	00
126	Beaverdale, Pa	1	00
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	2	00
129	Sykesville, Pa	2	25
130	Pittsburg, Pa	1	50
132	McKeesport, Pa.	3	75
133	Newark, N. J.	1	75
135	Smoke Run, Pa.	2	37
136	Carnegie, Pa.		25
140	Youngstown, O.	1	25
144	New York, N. Y.		50
147	Allentown, Pa	6	00
148	California, Pa	1	00
182	Dixonville, Pa	1	75
188	Ginter, Pa.	1	65
201	Whippany, N. J.		75
203	Brooklyn, N. J.		50
207	Jeanette, Pa.	1	80
208	Kingston, Pa	11	65
213	Bayonne, N. J.		68
214	McKees Rocks Pa.		50
222	Mahanoy City Pa.	4	50
227	Derry, Pa.	2	95
229	Scranton, Pa.	7	85
244	Bellefonte, Pa	2	00
245	Trenton, N. J.	2	75
247	Wilmington, Del.		50
257	Spring Valley, N. Y.		25
258	W. E. Pittsburg, Pa.		75
260	Taylor, Pa.		25
273	Hudson, N. Y.		75
276	Ambridge, Pa.		25
286	Lorain, O.		25
	Разом . . .	$381.89	

F186

Зіставленє:

Прихід за місяць Сентембер єсть 381.89
Готівка з кінцем Авґуста остала 9.021.84
Весь прихід . 9.403.73
Розхід за Сентембер . 15.00
Готівка з кінц. Сентембра остає 9388.73

Д. Капітула г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський д. ф. секр.

Відозва

Сердечні Сини і Доньки України Руси!

З далеких окраїн нашої рідної землї, від високих гір, зелених лісів і бистрих ручаїв посилаємо Вам поклін і щире поздоровленє!

Згуртовані в одну сьвідому і карну громаду, бажаючи після своїх маленьких сил щиро послужити народній справі, оснувалисьмо з початком сего року Філію Руського Товариства педаґоґічного в Горлицях, а в слід за сим з початком шкільного року 1910—11 отворилисьмо при сїй Філії українсько-руську бурсу.

З твердою постановою задумуємо повести з Богом зачате діло. А що в сїм роцї ограничилисьмо ся тілько на горлицький повіт, то принялисьмо до бурси лише дванайцять учеників (9 ґімназіястів, а 3 до шкіл народних).

Діло се здвигнулисьмо не для слави, лише на те забираємо ся до працї, щоби виховати молоде лемківське поколїнє ідейно, скропити його серця живучою росою науки і просьвіти, розпалити в його непорочних душах огонь любови і посьвяти для рідного народу.

Жиючи серед народа, що підбурюваний темними зросійщеними духами „не знає що творить", не страхаємо ся ворожих нападів, але ідемо отверто і відважно на стрічу золотому сонцю, яке і над Лемківщиною вскорі засяє.

Працї і жертв ми не поскупимо, але сего за мало, бо нас тут не богато. Ми однак віримо, що дорогі Родимцї нас не опустять і матеріяльно поможуть в розпочатім дїлї — тим більше, що маємо тут до діла з сильним і небезпечним противником, і що супроти нас стоїть на шістьморговім шматї землї щедро запомагана рублями „русская (russisch) бурса" в котрій в молоді серця вщіплює ся ненависть та погорду до свого рідного слова і рідних батьків.

І не диво. Моск[illegible] цїли, кинула о[illegible] довгі, де поки що н[illegible] національ[illegible] неосьвідомлений, нидїє в руках [illegible] морочених і бутних московських во[illegible]реїв. Не менше — як відомо — звернула вона своє око на границю почавши від Бродів до Сокаля. Се добре обдумана і витичена мета, щоби в відповідний час замкнути перстенем наш сьвідомий народ. Се страшне. Але ту і там є сила селян, що не хотять допустити своїх найдорожших сьвятощів — рідної мови — віри, котру одідичили по батьках, але раз на все бажають остати вірними синами свойого народа. І для тих то в першій мірі жертвуємо свої невеликі сили і матеріяльну підмогу.

Лемки — се елємент твердий мов криця, що ніяк не дасть ся винародовити, тим більше змосковщити, а що остають і до нинї на невластивій дорозї, то не їх в тім вина, бо вони лише несьвідомо вірять своїм провідникам, котрі неясно річ представляють і їх обдурюють.

Отже де як де, але тут на Лемківщинї, звідки рекрутує ся таки з дїтий нашого народа найбільше перевертнів-янїчарів, що відтак і дальше заражують здоровий наш орґанізм, треба як найбільше працї і матеріяльної помочи. Число наших питомців, як на початок серед дуже невідрадних обставин вдоволяюче, і ми сподїємо ся, що воно через рік подвоїть ся.

Тому то простягаємо руку і просимо о поміч.

РОДИМЦЇ! Ви нам мусите [illegible]спішити з помочію, щоби ми могли тих наших дїтий огріти і прокормити, та постарати ся о власну хату, бо мешканє в комірнім стоїть нас дорого. Ми віримо, що поможете нам в сїй тяжкім дїлї, а ми також не пожалуємо жертв, тай стоятимемо тут на окраїнах сьвятої Руси-України на стовпи, піддержуючі стіни нашої хати.

Ласкаві жертви, хотя[illegible] найнїйші, на горлицьку руско-українську бурсу просимо по[illegible] о. Омеляна Менціньсь[illegible] пастові — почта Ро[illegible]

Від Виділу бурси [illegible]
Педаґ[illegible]
в Горлицях,
о. Омеля[illegible]
о. Алексе[illegible]
Тадей [illegible]

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SWOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
184 Hudson Street, New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
184 Hudson St., New York, N. Y.

K. KIRCZOW, manager
184 Hudson St., New York, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
часопись для руського народа в Америцї і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:
в Америцї на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців $2.00
в Америцї на 6 місяців $1.00
Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від аґента або аґента на експресовім офіцині на нашу адресу, бо без того не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній сторонї картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

ПРОТОКОЛ

XI. КОНВЕНЦІЇ РУСК. НАРОД. СОЮЗА В АМЕРИЦЇ, КОТРА ВІДБУЛАСЬ ДНЯ 20, 21, 22 і 23 ВЕРЕСНЯ 1910 В КЛІВЛЕНД, О.

(Дальше)

ТРЕТИЙ ДЕНЬ ЗАСІДАНЬ
22. вересня.

По отвореню засіданя і прочитаню протоколу з попередного дня Преосьвященний Владика Кир Сотер Ортинський яко предсїдатель статутової комісії предкладає слїдуючі параґрафи до зміни.

§. 1. Артикул I. має звучати так: „Назва сеї орґанізації є: „Греко-католицький-Руський Союз в Америцї“— в скороченю „Г. К. Р. С.“. По анґлїйски: „The Greek Catholic Ruthenian Union of America“, — в скороченю „G. C. R. U.“.

Над сим внесенем вивязалась оживлена дискусія а на конець заряджено поіменне голосоване. Внесене се перейшло 218 голосами проти 69.

Дальше ухвалено:

Арт. I. 2. буде звучати: „Патроном греко-католицького руського Союза є сьв. Володимир.

Арт. I. 3. Гр. кат. руський Союз уживає печати з написею: „Греко-католицький руський Союз в Америцї, „The Greek Catholik Ruthenian Union of America“.

Арт. II. Голова 2, §. 6., буква а) Зєднувати братньо всїх Русинів греко-католиків і їх потомків замешкалих в Америцї, котрі суть при добрім здоровлю.

Арт. II. Голова 3. §. 7. „Річні засїданя головн. Видїлу відбувають ся: першого втірка в септембрі.... однак в такім стейтї або провінцїї, деби відбуте тогож потягнуло за собою як найменші кошта.

Арт. II. Голова 4. §. 42. має мати додаток. . . . . де [illegible] більший процент і „має [illegible] поратоване членів, [illegible] ласної вини) еще не [illegible] статутів на підпо[illegible]

[illegible] V. §. 51. [illegible] Союза [illegible] має [illegible]

а) перестерігаючи сего, щоби кождий член відправив великодну сповідь, — б) має наглядати над орґаном гр. кат. руськ. Союза, щоби не було в нїм жадних статей, противних вірі анї правдам релїґійним.

Єсли би головний редактор помимо упімнень духовного отця виступав в орґанї против віри, то духовн. отець має право зажадати від головн. уряду иншого редактора, що буде шанував релїґійні переконаня членів.

Кождого отця духовного предкладає до вибору Конвенції руський Епископ в Америцї.

Арт. VI. Гол. 2. §. 89. „Кождий відділ, котрий виповнив всї свої обовязки взглядом гр. кат. руськ. Союза, має право вислати одного делеґата на конвенцію, котрий мусить бути членом гр. кат. Союза. І лиш греко-католик Русин може бути делеґатом на конвенцію гр. кат. Союза“.

Арт. I. Гол. 2. §. 133. 4. „На мітінґу не можна говорити про справи полїтичні, анї виступати проти віри і релїґії.

Арт. I. Гол. 1. §. 193. „Кождий здоровий Русин греко-католик, муж чи жена.... може стати ся членом гр. кат. руськ. Союза“.

Ухвалено додати до статутів:

Кождий член, котрий був правильним членом гр. кат. руськ. Союза і опустив границї Америки, може бути і на дальше членом гр. кат. руск. Союза — єсли буде платити точно вкладки до свого братства.

Єслиж би член не заплатив за оден місяць, то братство має право того члена виключити.

§. 41. Має звучати: Щомісячна 5 ц. вкладка і т. д.

Ухвалено, що в статутї має бути зазначено, що Свобода словеньска буде виходити в язуцї руськім — в передруцї латинськими буквами.

Конвенція має відбуватись в такій місцевости, в котрій околици єсть найбільше число братств, щоби видатки на конвенцію були як найменьші.

§. 103. Буде звучати: „Головний предсїдатель покликує предсїдателя конвенції і комітет верифікацийний, котрих конвенція може потвердити або відкинути.

Ухвалено, що при кінци статута маєсь долучити молитву, котрою братства розпочинали і кінчили мітінґи.

На конець ухвалено, що головні урядники мають право голосувати при виборі нового уряду.

Сим ранїшне засїдане скінчено.

По полудни.

По принятім звичаю отворено засїдане і уділено голосу п. Евгенови Гвоздикови, котрий здав справоздане шконтруючої комісії для провіреня маєтку Свободи. Справоздане звучить:

Справоздане комісії для провіреня маєтку Свободи.

Комісія складалась з 5 членів: Евгенія Гвоздика, Івана Федана, Івана Папа, Ілька Моранця і Льва Монїти.

Менаджер п. Константин Кирчів предложив висше згаданій комісії усї книги враз з рахунками, квітами, ведені від дня 23. липня 1908. Комісія провірила головну книгу приходів і розходів, пічручні записки, поквітованя на всякого рода виплати, чеки, депозитову книжочку, спис довжників і т. д.

Після опінїї комісії, яка випала прихильно, менаджер вивязав ся зі свого обовязку, що впрочім і попередні контролї виказували. Дрібні незначні похибки, які тут і там закрались, менаджер вияснив і дав комісії потрібні інформації. В його користь винайшла комісія квоту 1 дол. 25 ц., а вийшло се з ошибки в місяцях червни і липни 1909.

Після точного обчисленя виносив прихід за час, як попередно сказано

квоту . . .	$47.646·50
розхід . .	41.076·06
остає в касі .	$6.570·44

до дня 13. вересня 1910.

На довзї єсть квота $500·36.

На банковій книжочцї $6.281·16.

Зваживши то все, комісія уважає за відповідне поставити Хв. Конвенції під розвагу слїдуюче [illegible]

XI Головна Конвенція, узнаючи працю менаджера, зволить уділити йому абсолюторію враз з висказанем вотум довіря.

Зваживши знову, що члени комісії мали доволї працї над справою переглядання книжок а через те були позбавлені участи в нарадах і голосованю, комісія ставить внесене в формі прошеня, признати членам комісії додаткову нагороду в висоті $5·00 для кождого.

Cleveland, O. 22. вересня 1910.

Евген Гвездик, в. р. *Іван Федан, в. р.*
Іван Пап в. р. *Ілько Моранец в. р.*

P. S. Член комісії Лев Монїта відступив в часї засїданя без поданя причини.

Повисше справоздане приняла Конвенція і по дискусії уділено менаджерови абсолюторію враз з висказанем вотум довіря.

Ухвалено дальше, що кождий член всїх комісій одержить квоту $5·00 на одного яко винагороду за працю.

П. Лев Монїта заявив, що в комісії через цїлий час не був присутний тому, що хотів бути на засїданях Конвенції і що до винагороди не має жадних претенсій.

Дальше приступлено до справозданя комісії просьб і скарг. Всч. о. Данилович предкладає просьби, котрі комісія узгляднила і порішила предложити Конвенції.

Конвенція узгляднила слїдуючі просьби і порішила виплати:

Іванови Цапяк з від. 110 за окалїчене на ногу $200 — після статута.

Василеви Гарадам з від. 116. по 100 дол. річно, доки не вибере посмертного.

Сильвестрови Гривняк, з від. 217 за утрату пальців в руцї $100 дарувати.

Відділам 82, 41, 119 і . . . . . ухвалено дати запомогу $500 з каси Союза на час страйку.

При сім ухвалено, що уповажняєсь головних урядників уділяти на будуче членам гр. кат. руськ. Союза запомоги, єсли члени в часї страйку будуть потребувати і о се будуть уряд просити.

Василеви Плавяник з від. 242 подаровано $50 за простріленє руки.

Йосифови Піш, з від. 190, хорому на хронїчну хоробу руки, одноразовий дар $100.

Анні Жак, жені Івана з від. 126, котра не знає, де дів ся муж, порішено звернути всї вкладки, котрі она заплатила, а єсли удовідпить, що Іван не жиє, має виплатитись посмертне, наколи він умер будучи еще членом.

Жені Петра Паславского, з від. 130, ухвалено дати $50 запомоги. Наколи удовіднить смерть Петра, виплатить ся решта посмертного.

Василеви Гриценко з від. 65, котрий єсть невилїчимо хорий, ухвалено по $100 річно, доки не вибере посмертного.

Йосифови Фідик з від. 237 за утрату пальця $10.

Михайлови Крайник і Антонови Шкрабут з від. 165 признано по $25 з фонду бідних.

Петрови Коваль з від. 102 за 2 пальцї $50 запомоги.

Ксаверови Маркович з від. 4, хорому на невилїчиму хоробу, по $100 річно з посмертного.

Василеви Пач з від. 16, за невилїчиму хоробу виплатити цїле посмертне.

Відтак наступила перерва, в часї котрої відфотоґрафовано ся.

По перерві наступило справоздане шконтруючої комісії маєтку Союза. Справоздане зложив п. Дмитро Андрейко яко секретар комісії. Оно звучить:

Справоздане контрольної комісії, вибраної делеґатами XI. конвенції, до провіреня актів і книжок касових, дотичних майна Р. Н. Союза.

В склад комісії ввійшло 5 членів. До предложеня сего справозданя назначила комісія п. Дмитра Андрейка.

По точнім шконтрі предложених актів і книжок фінансових та при помочи деяких інформацій від дотичних урядників, знайшла комісія стан майна Р. Н. Союза в порядку, окремі позиції (Пр. 638) а іменно:

Зіставлене майна Руского Народного Союза.

Фонд сирітский:

National Bank of Shamokin, Pa.	$3760·44
National Bank of Shamokin, Pa.	9000·59
National Bank of Shamokin, Pa.	9254·70
The Union Trust Co. of Pittsburg, Pa. . . .	2610·59
Pittsburg Trust Co. . . .	3280·93
German Savings and Deposit Bank Pittsburg, Pa.	6850·20
The First National Bank McAdoo. Pa.	4113·50
Що робить суму	$38870·95

Фонд розпорядимий:

National Bank of Shamokin, Pa.	$2238·30
National Bank of Shamokin. Pa.	996·15
Готівка в руках головн. касієра	12000·00
Що робить суму	$15234·45

Фонд сирітський	$38870·95
„ розпорядимий . . .	15234·45
„ бідних National Bank of Shamokin, Pa. . . .	4735·31
Фонд народний National Bank of Shamokin, Pa. .	3959·34
Фонд резервовий National Bank of Shamokin, Pa. .	20733·91
Разом . . .	$83533·96
Стан каси молодечого Союза виносить	$8713·46

В згаданій позиції н-р 638 суть зараховані другий раз і виплачені кошта подорожи і дієти для п. Кирчова в квотї $10·88. Таким чином стан каси Р. Н. Союза мавби виносити $83.544·84.

Стан сей зіставлений в книжках касових, годить ся з виказом стану майна Р. Н. Союза в повисше згаданих книжках банкових.

Чи однак нема більше яких ошибок в позиціях доходів і розходів сего комісія не могла провірити для браку потрібних до тої адміністрації актів і книжок та для деяких недокладних і неясних точок в веденю книжок касових — а іменно:

1. Для позицій доходів розметових від поодиноких відділів брак дотичних посьвідок.

2. Більша часть асиґнат суть без дотичних поквітовань і рахунків а представляють тільки загальну квоту, наказану до виплати. (Належить провадити книгу асиґнат і виплат).

3. Дотичним сторонам висилано гроші через аґентів а нема на се посьвідок від тих-же аґентів. (Може лучше висилати гроші через почту та завести книгу висилок).

4. Брак книжочки видатків почтових і канцелярийних аби провірити точність виплачених на ту цїль квот грошевих.

5. Брак провадженя ясної евіденції поодиноких фондів а особливо фонду сирітского. (Подавати в справозданях в „Свободі“ поодиноко позиції тих фондів а нї, тільки загально).

6. Брак асиґнат від Ч. 1475 до Ч. 1487.

7. Нема посьвідки (note) до права жаданя звороту запоруки винайму убікацій для Свободи в квотї $150·00 від Шайбера. Ся позиція втягнена в розходах разом з ремунерацією для адвоката за „note“ в квотї $25·00 — через що остаєсь она неясною. Рівнож і деякі недокладности в веденю книжок касових утруднюють орієнтоване ся в тихже а іменно:

1. Нема уваг що до решти квоти, коли з посмертного виплачено комусь тільки яку часть.

2. На сторонах місячних розходів записувано позиції не в своїм часї а по два місяцї втягнено під розходи одного.

3. Предмет доходу і розходу значений дуже загально.

4. Ч. 816. асиґната виписана на імя „Фенна Кирик“ а чек виставлений на „Танька Кирик“. А се має бути та сама особа.

При веденю книжок касових належить перестерігати і се:

1. Нічого не вишкробувати а тільки перечеркнути і поправно побіч написати.

2. Невиповнені лінії належить перечеркнути.

3. Позиції з того самого дня або того самого рода належить зсумувати а так опісля вписати загальну суму в рубрицї: „S-ma“.

4. Кожда сторона повинна бути зсумована до перенесеня.

Комісія подає рівнож еще отті запитаня і уваги.

1. X-та конвенція ухвалила кільком членам менші запомоги, та уряд виасиґнував їм сї квоти аж по двох місяцях. Гуманна річ виплачувати такі запомоги сейчас.

2. На якій підставі і з якого фонду виплачено з каси Р. Н. Союза кошта процесу против Арсенія.

3. Чому кошта засїданя Видїлу Р. Н. Союза в Chicago такі великі.

4. Чому кошта подорожи предсїдателя до Cleveland за винайменем галї такі великі?

5. Чи була потреба замовляти в протягу послїдних двох лїт 11·000 відзнак.

В конець комісія осьвідчає, що поодинокі колюмни доходів і розходів для браку часу не счисляла, сподїючись, що контрольна комісія Видїлова Р. Н. Союза се точно перевела.

Cleveland, O. September 22. 1910.

І. Ардан в. р. *Дм. Андрейко в. р.*
Ст. Демків в. р. *Петро Радицкий в. р.*

По справозданю комісії вивязалась дискусія. П. Ядловський на своє справоздане сказав тілько те, що діловодство провадить так, як уміє а инакше не знає. Запитаний в друге що до квоти виплаченої на процес Арсенія відповів, що процес заплачено з розпорядимого фонду.

Що до позиції виплаченої чи властиво записаної два рази, хотяй п. Кирчів заявив що два рази не побрав лиш раз, п. Ядловський сказав, що верне він половину а половину казав вернути касієрови.

На запитане чи потреба було 11.000 відзнак, відповів п. Лабовський, що в протягу двох лїт приступило до Р. Н. С. понад 12 тисяч членів. а кождий із них мусить мати відзнаку і тому потреба було замовити відповідне число відзнак.

П. Поливка вніс відтак, щоби урядникам ухвали вотум довіря. Ухвалено.

По сім роздано бальоти, котрими голосувалось на кандидатів і заряджено перерву а назначено засїдане на годину 8 вечером.

По перерві наступила дискусія над Свободою, так що до формату як рівнож і до змісту а властиво напрямі сї редаґованя. П. Андрейко домагав ся осібної часописи для дїтий або бодай в Свободї кутика для дїтий. О. Понятишин пояснив, з яких причин Свобода містила статї релїґійні. Причина була ся, що Свобода брала церков гр. кат. в оборону перед її ворогами.

Поставлено ріжні внесеня, до котрих малось вернути другого дня. Відібрано виповнені бальоти і засїдане замкнено.

(Дальше буде.)

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО
„РАНОК“
(під керунком Олекси Коваленка).

1. Драгоманов М.: *„Старі хартії вільности“* 10 коп.
2. „ *„Рай і поступ“* . . . . 10 „
3. „ *„Заздрі боги“* . . . . 10 „
4. „ *„Швайцарська спілка* . . 10 „
5. „ *„Про волю віри“* . . . 10 „
6. „ *„Евангельська віра в старій Анґлії* 5 „
7. „ *„Царство Божіє в нутрі вас“, Л. Толстого* . . . . 10 „
8. Степенко К.: ——
9. „ *„Прометей“, сл. О. Коваленька (хор)* 40 „
10. „Цїлість держави і автономія“, *Пімено-вої, перекл. Олекса Коваленко* . . 3 „
11. Лозиньский Л.: *Польський і руський революційний рух і Україна* . . 35 „
12. „Ревізор“, *комедія в 5 д. Гоголя, перекл. Олекса Коваленко (2 виданя)* . 25 „
13. „Гетьман“, *опов. Златовратського, перекл. Олекса Коваленко* . . . . 10 „
14. Кононенко М.: *„Струна“* . . . 20 „
15. „Любов до ближнього“, *жарт Л. Андреєва перекл. Олекса Коваленко* . . 10 „
16. Чупринка Г. „Огнецьвіт“ *пролог О. Коваленка* . . . . 25 „
17. „ „Метеор“ *пролог О. Коваленка* 15 „
18. Коваленко О. „Золотий Засів“ . . 75 „
19. Чупринка Г. „Ураган“ *пролог О. Коваленка* 15 „

Видання коштом І. Самоненка.

20. „Розвага“, *Український Декляматор. Том І. Уложив Олекса Коваленко. Артист. збірник поезій, оповідань, жартів* 1 к. 25 коп.
21. „Розвага“, *Український Декляматор. Том II. Уложив Олекса Коваленко* . 1 кор.
22. „Терновий Вінок“, *Літер.-Артист. Альманах під редакцією О. Коваленка* 1 к. 25 коп.
23. „Горбонос“, *повість О. Коваленка* 20 к.
24. „Українська Мука“, *Поетична Антологія. Під ред. О. Коваленка. 131 поетів. 1280 ст.* . . . . 2 к.

Продаєть ся: „Українська Книгарня“, XII Базилїанська 8; Іванковського, Хрещатик 29, Книгарня „Л. Н. Шевченка“; у ЛЬВОВІ: „Книгарня Т-ва ім. Шевченка“

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

В читальні.

В церковній салї і докола неї великий рух. Нарід товпить ся і ожидає нетерпеливо назначеної години на отворенє читальняних зборів. Деякі громадяни обговорюють на всїлякі лади свою щоденну журбу та горе, инші шукають за причинами людської нужди, а ще инші застановляють ся над тим, яку користь буде мати їх парохія з читальнї. Хлопцї жартують весело з дївчатами, а школярі та школярки грають ся пилками та кульками. Настрій сьвяточний та бадьорний, наче в велику храмову днину. Кождий надїєть ся почути якесь нове слово, побачити нову якусь „параду".

Не довго ждали. На розї улицї показав ся місцевий душпастир в товаристві своєї жени і учителя. На видях сеї інтелїґентної трійки ясніла якась внутрішна радість, якесь вдоволенє і самопевність.

— Слава Ісусу Христу! — повитали всї трое передні ряди ожидаючих громадян.

— Слава на віки! — відповіло кількох старших робітників, відкриваючи свої голови і здоровкаючись з прибувшими.

— А богато людий зібрало ся! Я не сподївав ся такого заінтересованя, — запримітив урадований сьвященик.

— Та то ще не всї! — відозвав ся хтось з гурту — там в салї під церквою далеко більше.

— А то слава Богу. Ходїм до середини, не гаймо дорогого часу.

Сьвященик з жінкою і учителем подали ся до салї, а за ними посунуло шнурком цїле товариство.

Люди почали приміщувати ся поміж лавками і по кутиках, а коли успокоїло ся, виступив на естраду о. парох і отворив читальняні наради слїдуючою промовою:

Сьвітлї Збори!

Днесь по службі Божій мав я нагоду сказати вам кілька слів про потребу просьвіти взагалї, а у нашого народа з окрема. Не хочу на сїм місци повторяти своєї ранїшної промови, але скажу вам коротко, по що саме ми тут в такім великім числї зібрались і чого домагаєть ся від нас наша народна повинність і наш національний обовязок.

Ми зійшли ся тут на те, щоби заложити свою власну читальню, в котрій будемо сходити ся при вільних хвилях і разом учити ся того всього, що кождій розумній людинї до житя потрібне. Се буде школа для дорослих людий, але школа практична, не теоретична. Не будемо учити ся лекцій, як шкільна дїтвора, а будемо богато читати, а ще більше слухати, як другі читають. Кожду гадку і кожде незнане слово буде тут пояснювати ся. З сього буде велика користь для читальників, бо вони навчать ся правильно думати і приймають собі цїлий засіб невідомих слів та зворотів. Наша рідна мова дуже хороша і богата, але треба її знати і її учити ся. Деякі наші нерозумні люди помітують або і погорджують своєю бесїдою, а роблять так тому, що тої бесїди не знають.

Позаяк само читанє, а особливо читанє наукових річий, на довший час є трохи за монотонне і мучить увагу слухачів, то ми будемо читати наші короткими відступами, а за те запровадимо собі всїлякі пожиточні розговори, в котрих обговоритимемо прочитане, або такі справи, які нам найбільше подобають ся і нас інтересують.

Крім того будемо собі оповідати часчину з нашого домашного і народного житя, а також всїлякі байки, казки, леґенди, приповідки, загадки і т. и. Будемо пригадувати собі нашу славну минувшину: за початки і устрій нашої Руси, за наших князїв та королїв, за руських бояр та вельмож, за козаків і їх славних гетьманів та атаманів, за Запорожську Січ і козацькі походи та битви, за українські курганн та могили, за наших великих героїв та мучеників за нашу справу, за наших письменників і народних лїчів, словом — за все, чим жила колись Русь-Україна і чим вона жиє і доси.

Побіч читаня, оповіданя і ріжних розговорів будемо також учити ся своєї рідної піснї і відповідних театральних представлень. Будемо давати вечерницї в честь наших заслужених людий, концерти та представленя на дохід нашої церкви, або на якісь народні цїли, а часом справимо собі великий баль на потїху нашим молодим танцюристам.

Ось так зачнеть ся у нас нове житє, новий рух, що буде осолодою нашої фізичної працї. Закликаю вас, мої чесні парохіяни, ставати в один ряд, під один спільний прапор. Записуйте ся всї в члени читальнї і начинайте з Богом хороше та пожиточне дїло.

Належати до читальнї повинен кождий Русин і кожда Русинка. Се не є нїяка ласка, але конечний обовязок. Цїлий сьвіт поступає заєдно вперед і силою самого поступу толочить та угнетає тих, що не хочуть рушити ся з місця. Наш нарід має між культурними Американцями не дуже хорошу марку. Треба нам попрацювати над собою і переконати наших сусїдів, що ми теж розумні люди, а не бездушна худоба, що уміє тільки тяжко робити, а не уміє по людськи жити. Пора взяти ся до самообразованя та самопізнаня. Жиймо і поступаймо так, як жиють та поступають всї цивілїзовані народи. Не даймо на глум самих себе і усього нашого народа. Вперед, а буде побіда сьвітла над темнотою.

Бесїдника нагородили учасники грімкими оплесками.

Щоб не тратити богато часу, приступлено відразу до вибору читальняного видїлу. На голову покликано одноголосно о. пароха, але сей врік ся сього достоїньства, мотивуючи свою відмову тим, що до проводу в читальнї і взагалї у всяких народних справах повинні призвичаювати ся самі робітники, бо не всюди можна найти відповідну до сього інтелїґентну людину, а впрочім самі громадяни повинні научити ся дбати про свої питомі справи. З причини резиґнації сьвященика вибрано головою Дениса Кульчика, а містоголовою Юрка Скрутного. Секретаром вийшов через аклямацію Семен Скоробогатий а його заступником Іван Заплітний. Касієром іменовано Павла Толочка, а заступником Петра Ворону. Обовязки бібліотекаря поручено Миколї Южному і Володимирови Чорному. Господарем читальнї вибрано Дмитра Нитлича, а до помочи придїлено йому Максима Цьвіркуна. Ухвалено, що кождий член має платити 50 цн. вступного і 10 цн. місячної вкладки. Шкільна молодїж вільна від всяких оплат.

До читальнї вписало ся відразу около двіста членів, між ними кільканайцять жінок і дївчат. Шкільної дїтвори сюди не вчислено. Слїдуюче засїданє назначено на другу недїлю, а через цїлий тиждень мав нараджувати ся над справами читальнї сам видїл, щоб приготовити усьо потрібне на найблизші сходини.

Відсьпівавши руські національні гимни, одушевлений нарід розійшов ся домів, жартуючи весело по дорозї.

Мінїстер торговлї про імміґрацію.

„Товариство видавцїв і редакторів неанґлїйських часописий в Америцї", „Amer. Assoc. Foreign Newspapers" відбуло в суботу, 12-го с. м. в Knickerbocker готелю Ню-Йорк свій другий річний бенкет, на якім 425 редакторів і видавцїв представляло 28 ріжнородних народностий. Президент Тафт виправдав свою неприсутність подорожю до Панами, але в своїм заступстві прислав д. Nagel-а, мінїстра торговлї та д. Hitchcock-а, ґенерального постмайстра. Кромі них з визначнїйших личностий були присутні на бенкетї д. Cortelyou, бувший мінїстер фінансів в кабінетї Рузвельта, еміґраційний комісар Williams та турецький амбасадор, Ексцеленція Mundji-Bei.

З посеред численних, виголошених в часї вечері бесїд, головно заслугує на увагу бесїда д. Нагля, мінїстра торговлї, позаяк вона піддала їжкій критицї теперішнє урядованє еміґраційних властий. „Як зачуваю" — говорив він, — буває часом таке, що імміґрантів випускають з Еліс Айленд голодних, з зовсїм порожними жолудками. Цїлий захід републики відчуває величезний брак охочих рук до управлюваня рілї і тому головним завданєм наших еміґр. властий повинно бути передовсїм туди звернути струю імміґрації".

„Є у нас люди — говорив він дальше — які дуже радо спинилиб зовсїм імміґрацію, або бодай ограничили її до найменчих розмірів, але суть і такі, що вповнї розуміють вагу імміґрації для сего краю. (До сих перших належить передовсїм сам еміґр. комісар, Williams. — Прим. Ред.) Еміґраційні власти мають силу і власть, тим людям, що приходять тут з-за моря або дозволити вступу на амер. землю, або їх тут не впустити та відіслати їх туди, звідки вони прийшли. Рішеня в таких випадках часами суть вельми тяжкі, однак я стояв і стою завсїгди на такім становищи, що рішеня еміґр. властий не сьміють нїколи розривати родинних звязків прибуваючих тут імміґрантів. Нїяку родину не повинно ся нїколи роздїлювати, та коли заходить потреба, або усїх її членів допустити, або усїх депортувати. (Сими словами бесїдник безпощадно скритикував дотеперішнє поступованє еміґр. ком. Williams-а, якого присуди власне тим визначують ся в численних случаях, що розривають прибуваючі тут родини імміґрантів. — Прим. Ред).

„Але з другого боку, коли тут прибуде якась родина, а її батько чи мати на се годять ся, щоб одно чи двоє їх дїтий відіслати з поворотом до Европи — то таке їх поступованє робить на мене все дуже пригноблююче враженє. Але коли знова родичі суть вже тут в краю а їх родина, їх дїти доперва пізнїйше прибувають, то цїле моє єство здрігає ся проти депортованя таких дїтий. (На жаль однак таке дїє ся у нас щоденно — та чи навіть і не за згодою і відомостію самого бесїдника як безпосередного шефа еміґраційного комісаря. — Прим. Ред.) Найголовнїйшим однак уважаю рішенє питаня належитого розміщеня імміґрантів, та єсьм цїлком проти нерозумному нагромаджуваню ся їх в першій лїпшій пристани. І в тім випадку федеральний і стейтові уряди мусять йти руку в руку".

Наприкінци звернув ся бесїдник до учасників з сими словами: „Ви маєте провід еміґрантів і тямте се, що сї еміґранти мусять з нами злити ся в одно. Се є наше серіозне бажанє. Ми зовсїм не думаємо прибуваючим тут валити колод під ноги (— щоденні приміри вказують на противне. — Прим. Ред) та в кождім случаю, коли гадаєте, що рішенє еміґр. властий є несправедливе, апелюйте проти нього. Добросердність президента дає хиба аж надто велику поруку, що зістанете вислухані та після справедливости розсуджені".

Замітне також, хоч чисто льокального значіня, було справозданє ню-йорського county clerk-а Шнейдера, з якого виходило, що за десять місяців в Ню-Йорку 12.119 осіб вибрало горожанські папери. Коли се число порівнаємо з 9.901 то є з тим числом, кілько людий взяло другі гор. папери за цїлий минувший рік, то слїдно зазначити величезний поступ. За послїдних 10 місяців вплинуло аплїкацій о перші папери 35.022 проти 13.021 в минувшім роцї. На жаль однак Русинів між ними треба глядїти зі сьвічкою в руках.

Се товариство журналїстів, якого президентом є Люіс Гамерлінґ, хотяй існує доперва два роки, однак зазначило ся вже гарно в нашім житю за морем: іменно його енерґічній акції треба завдячити, що минувшого року не ухвалено підвисшити поголовний податок від прибуваючих тут імміґрантів.

ЕОЛОВА АРФА.

(З „Золотого Засїву").

Сонце рожеве на сходї сіяє,
Вітер пахучий летить над степами, —
Арфа еолова радісно грає,
Ніжні звуки тріпочуть роями.

Слухають квіти, вколисані грою,
Слухають верби, шепочуть ся тихо,
В серці не плаче неволя з журбою,
Змовкло голодне, нещасне лихо...

Олекса Коваленко.

Просьба до всїх Вп. П. Урядників Р. Н. Союза.

Отсим просить ся усїх Вп. Панів Урядників і Видїлових Р. Н. Союза прислати свої фотоґрафії в цїли поміщеня їх в календарі на 1911-ий рік. Зі взгляду на се, що пора і так вже спізнена, просить ся сї фотоґрафії надіслати о скільки мож як найскорше.

З поважанєм
А. Цурковський,
184 Hudson St., New York, N. Y.

КАЛЄНДАР.

Падолист.

н. ст.	Днї	Руські сьвята
24	Четвер	Міни, Віктора
25	Пятн.	† Іосафата
26	Субота	† Іоана Злат.
27	Недїля	† Филипа ап.
28	Понед.	Гурія, Сам.
29	Втор.	† Матея ев.
30	Середа	Грегорія

НОВИНКИ.

** Дїлимо ся з нашими читачами сумною вісткою, що о. Лев Левицький, парох в Шенандорі, бувший предсїдатель X. і XI. конвенцій Р. Н. Союза, людина віддана усею душею свойому народови — тяжко захорів. Хорому отцеви шлемо від цїлої амер. Руси-України найщирійші бажаня якнайскоршого подужаня, щоб міг ще многі лїта трудити ся для добра народа.

** В минувшу недїлю 20-го с. м. о годинї 6-ій ранком в місточку Остапова помер найбільший ґенїй російського народу, Лев Толстой. Про значінє та твори сего великана духа подамо обширнїйше в слїдуючім числї.

** В сумежній державі, Мексику, вибухнула кровава революція, звернена проти дотеперішному президентови. Діазови. Провідник повстанцїв, Мадеро, висказав провідну гадку революції словами: президент вільної републики мусить бути вибраний вільними голосами а не держаний силою баґнетів до смерти на своїм урядї. Революція обхопила не лиш усї сумежні мекс. стейти зі Злуч. Державами але сильно також розгоріла ся і на полудни. З усїх усюдів надходять вісти про кріваві битви революціонерів з державними військами. І так в Закатекас, столици стейту того самого імени по кровавій битві лишило ся около 500 трупів Рівнож повстанцї мали перетягнути на свою сторону войовниче племя Яквi-індіянів які в силї 1000 людий рушили в поле. Також говорять, що повстанцї здобули місто Ґвереро, 40 миль віддалене від границї Тексас, та що державні війска всїми силами старають ся їх виперти з тої сильної позиції. Рівнож місто Ґомез Паляціо, важна желїзнича точка попала в руки повстанцїв. Словом заверуха у цїлому краю і хотяй мексиканський уряд зпевняє, що чує ся в повнї на силах до здавленя революції однак у Вашинґтонї гадають, що ситуація є далеко поважнїйша і тому на мекс. границю вислано сильні відділи війска.

** Департамент цензусу за 1910-ий рік подав уже деякі цифри з тих стейтах, у котрих покінчено уже обчисленя. І так стейт Род Айленд числить 542.674 мешканцїв, Мічіґен 2.810.173, Міссурі 3.293-335, Ню Мексико 327.396, Делавер 202.-322, Вермонт 355.956 та Массачусетс 3.366.416. Разом сих сїм стейтів мають 10.898.272 мешканцїв, або приріст за послїдних 10 лїт виносить 1.413.037. Не менче цікаво представляє ся число населеня більших міст, що мають висше 200.-000 мешканцїв. І так Ню Йорк числить 4.766.883, Чікаґо Ілл. 2.185,283, Філядельфія, Па., 1.549.008, Ст. Люіс Мо. 687.029, Детроіт Міч. 465,766, Бофало, Н. Й. 423,715, Бостон, Масс., 670.515, Клевелянд Огайо 560.663, Денвер, Кол. 213.381, Індіянополіс, Інд. 233.650, Джерзи Сіті, Н. Дж. 267.779, Канзас Сіті, Мо. 248,381, Люісвіл Кн. 223.928, Мілвоке, Віс. 373,857, Нюарк, Н. Дж. 347.469, Ню Орлінс, Ля. 339.075, Пітсбурґ, Па. 533.905, Провіденс Р. Ай. 224.-326, Рошестер. Н. Й. 218.149, Вашінґтон, Д. Ц. 331.069. Дальші стейти і міста ще не обчислено. F187

** Послїдні два тижнї принесли Америцї опять пару малих революцій в малесеньких републиках на полудню. І так в центр. Америцї, в републицї Нікараґва партія лїберальна зворохобила ся. Уряд поступив цїлком „по радикальному": картачами здесяткував невдоволених чим викликав обуренє цїлого цивілїзованого сьвіта. Друга революція, піднята ґенералом Валядерезом в републицї Гондурас належить до історії. Ґенерала опустили всї його сообщники та він телеґрафічно сповістив президента републики, що мимо найпильнїйшої охоти не [illegible] дальше вести революції і піддає[illegible]

Руска Книгарня у Вінніпеґу
850 MAIN STREET,
Winnipeg, Man., Canada
видала сими днями прекрасний, дуже великий і загальний
Катальоґ книжок
і розсилає его зовсїм даромо кождому, хто лише о него упімне ся.
КАТАЛЬОҐА такого немає нї одна руска книгарня.
КАТАЛЬОҐ наш містить всї книжки, які лиш нарід руський любить читати.
З КАТАЛЬОҐОМ книжок посилаємо також катальоґ ґрамофонів, стереоскопів і иньших музичних інструментів.
Пишіть по наш Катальоґ що нас на адресу: 44-47
RUSKA KNYHARNIA
850 Main Str., Winnipeg, Man. Can.

** За 1909-ий рік майнери цїлого сьвіта добули 1300 тонів золота. Питанє: кілько унцій дістало ся їм з того як заплата?

** Російський ґенерал убійником. В місті Ґрязівцї, вологодської ґубернії предсїдатель управи повітового земства, ґенерал Левашев, убив земського начальника Шпанова. На обідї у голови міста, в присутности ґубернатора між Шпасовом а Левашевом прийшло до суперечки і Шпанов ударив Левашева в лице, а відтак вийшов. Небавком вийшов за ним Левашев, нїби спокійно, але по кількох мінутах повернув і вручив свій револьвер ґубернаторови, заявляючи, що убив Шпанова.

** Постріленє селянина. З Чесанова доносять до „Дїла", що перед кількома днями в лїсї, коло села Горяйця лїсний барона Ватмана, Нїмець, пострілив утїкаючого з лїса селянина, около 40-лїтного, батька двох дїтий, впакувавши йому яких 40 шротів в плечі. Хлопська кров в Галичинї дуже дешева. Ми єсьмо зовсїм певні, що вбійця не спаде і волосок з голови, але ще навіть дїжде ся подяка народи.

** Покидають православіє. Після офіцїяльних вісток, починаючи з 1906 р. перейшло в Росії з православія на католицизм 230.000 людий, на протестантизм 14.500 на мусулманство [illegible] жидівську віру 400, буддизм 3.400 а на поганство 150. Маючи перед очима такі дезерцію з урядової православної церкви в межах Росії, можна легко зрозуміти пропаґанду царославія, розведену російськими аґітаторами між нашими еміґрантами в Америцї та також серед галицьких селян. Отся пропаґанда доходить до того, що прим. Голос Народа, орґан католицьких сьвященників оо. Сеника і Колпачкевича постійно вихваляє православіє а в своїй ненависти до Українцїв-Василиян — зве постійно чернозовських Мацохів Василиянами (!), щоб в той спосіб підірвати між народом значінє чину, що боре ся з русофільським православієм.

** „Кобзар" по російськи. З нагоди 50-лїтних роковин смерти нашого незабутнього ґенія Тараса Шевченка, що припадають як раз в 1911 роцї російське товариство „любителїв рідної словесности" рішило видати повний Шевченківський „Кобзар" в перекладї на російську мову. Шевченкові поезії буде перекладати кількох визначних російських поетів; з початком падолиста переклади будуть вже виходити друком. Мимоволї насуває ся тут маленьке питанє під адресою наших поклонників „одного язика [illegible] распада, витовкуєте [illegible] самого язика — після [illegible] перекладати поезії, що [illegible] міти? Чи вам се не видає ся [illegible]

Три великі
ПРЕДСТАВЛЕНЯ ТЕАТРАЛЬНІ
получені з
ВИГРАВКОЮ
на дохід ново-будуючої ся церкви Пренепор. Зач. Преч. Діви Марії в Ню Брітен, Конн. (New Britain, Conn.)
ПРЕДСТАВЛЕНЯ:
1) дня 27-го падолиста:
НЕВОЛЬНИК
Драма в 5-ох дїях, на основі поеми Т. Шевченка.
2) дня 4-го грудня:
ІЦКО СВАТ
комедія в 1-ій дїї.
3) дня 11-го грудня:
НЕ КЛЕНИ
комедія в 1-ій дїї.
Представленя відбудуть ся в [illegible] ській новій школї при Goll [illegible]
Початок представленя о год. 7 в [illegible]
Цїна місць: І-рядне $1.00, [illegible] 75 цн.; ІІІ-рядне 50 цн. [illegible] дне 25 цнт.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „Р. Н. СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосьв. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Евген Гвоздик, Scranton, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Н. Ялечко, Kamey, Pa.
С. Митренко, Olyphant, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Управитель друкарні:
Константин Карчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головна [illegible]ція „Р. Нар. Союза" [illegible]ходить ся по числом 123 Sussex Str., Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — приймає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разї смерти члена кляси „А" (цїле посмертне) $1.000.00.

В разї смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за дїти від $15.00 до $300.00.

В разї утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1.000.00. б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Если отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родинї $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДО ВСЇХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декларацій без виповнення сьвідоцтва лїкарського, яке находить ся на другій стороні декларациї, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 лїт, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово цїле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена лїт, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларациї хрест, [illegible] хрест, [illegible] має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

[illegible] справоздання т. є. друки на [illegible]ках, як також адреси нових [illegible] виповнювати і присилати [illegible] і розметом.

Від Головного Уряду
Руського Союза в Америці.

Ч. 1569. КВІТ $10.00

на десять долярів, котрі п. Йосиф Фідик отримав як надзвичайну запомогу за утрату пальця (ух. XI. Конв.) з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Чісголм, Мінн. 21 листопада 1910.
Йосиф Фідик.

Сьвідки:
А. Мищиха,
Василь Шлємко.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 37.
Василь Шлємко предс.,
Антоній Мищиха секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Нантікок, Па. Братство сьв. О. Николая, Відділ Р. Н. С. 249 повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 4-го грудня с. р., о год. 2. зполудня. На сїм мітінґу предложить ся касове справоздане, почім наступить вибір нових урядників, а відтак приниманє нових членів: без вступного до Братства, а зі вступним, після статута, до Союза. Кождий член, що не явить ся на сей мітінґ, заплатить як кару 50 ц., неявивший ся урядник $1.00. — Гнат Секела, предс.; Олекса Намісник, кас.; Лука Вельґос секретар.

Джеанет, Па. Братство сьв. Димитрія, від. 207. Р. Н. С. вибрало на річнім мітінґу слїдуючих нових урядників на рік 1911: Гнат Сорочак, предсід., Мих. Терпко заступник предс., Василь Сїткевич секр., Данько Цапар заступ. секр., Мих. Оринич касієр, Микола Галущак заступник кас., Мих. Шандрович і Теодор Оринич, контрольори, Теодор Оринич капітан, Мих. Печінка, надзиратель хорих, Іван Возьний, заставник, Мих. Кудлачинський і Мих. Мицик, післанці, Мих. Попович, двернек, Леон Монастирський його заступник.

Пітсбург, Па. Братство сьв. Івана Хрестителя, від. Р. Н. С. 96. вибрало на річнім мітінґу дня 30. жовтня слїдуючий новий уряд: Василь Короней предс., Николай Баґан заст. предс., Іван Лапицький секретар, Григорій Сидор заст. секр., Іван Пастирчак, касієр, Микита Німець заст. кас. — Ів. Лапицький секр.

Джесуп, Па. Браство сьв. Петра і Павла від. Р. Н. С. 20. повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 4. грудня. Котрий член не явить ся, заплатить 1 дол. кари. — Іван Сенько секр.

Бруклин, Н. Й. Уряд Бр. Пр. Тройцї від Р. Н. Союза 203. подає до відомости своїм членам місцевим і позамісцевим, що річне засїданє відбудесь в суботу дня 3-го грудня с. р. в салї під ч. 76 Норт 6. ул. Бруклин, Н. Й. Взиває ся довгуючих членів, щоби всї свої довги вирівнали, бо в противнім разї стратять право голосу і не можуть бути вибрані на уряд Браства. На сїм засїданю буде принимати ся нових членів до Братства без вступного а до Р. Н. Союза після статута. Неприбувший на се засїданє член платить 50 ц. а урядник 1 дол. кари. — Юліян Павчак. 101 North 7th Street, Brooklyn, N. Y.

ЗМІНА АДРЕС.

Повідомляю всїх, кого се обходить, що моя теперішна адреса є така:

46-51 Rev. V. Dovhovych
62 West School str., **Woonsocket, R. I.**

МИХАЙЛО УГОРЧАК,
руський характеризатор
випожичає ріжні українські і иньші костюми на представленя і характеризує по низьких цінах. Замовленя приймає що найменше на 8 днів перед представленем.

641 E. 11-th St., 2nd floor, New York.

РУСИНИ ПІТСБУРГА ПОЗІР!

Коли шукаєте за **Календарями, молитвенниками,** чи другими книжками, удайтесь до одинокого руського книгаря на заході, Павла Шпікули.

Він вакож виконує дрібні роботи друкарські, як тікети на баль і т. п.

Ruthenian Books Importer,
710 CARSON STR., S. S. PITTSBURG, PA.
(Коло руської церкви). 46 і 49

Новомодні Бритви

Машинка з пятьма вістрями 55 цнт.
Голить лїпше як 5-долярова ґваранц. машинка.
A. M. WASIURKOW
111 Wilson Str., Chester, Pa.

Іспитований дяко-учитель
глядає посади; викаже ся добрими сьвідоцтвами.
Адреса: — К. P. O. Ambridge, Pa.

ПОКЛИК
зі Збаражчини (Галичина).

При Божій помочи задумане нами велике дїло — заложенє приватної української ґімназії в Збаражи — здійснило ся. Поборовши початкові трудности, ми ввели в житє нашу дорогу ґімназію. Тож хочемо і з Вами, Дорогі Братя, подїлити ся тою радісною вісткою і донести Вам про стан нашої ґімназії.

Знаєте добре, як то нинї нам тяжко приходить бороти ся з ляцькими наїздниками на кождім поли, а вже найбільше на поли шкільництва, де вони загарбали власть в свої руки і не тілько не дають нам руських шкіл, не тілько не принимають наших дїтий до своїх шкіл, але вони наші дїти по школах катують а навіть убивають, як то недавно стало ся в Стрийщинї, де вшехпольський учитель, котрий повинен був піти на гицля, а не на учителя — убив руську дитину за те, що вона молила ся по руськи.

Щоби бодай в части визволити ся з рук проклятих Ляхів, стали Русини від уст собі відбирати і той кровавий гріш давати на свої приватні школи, головно ґімназії, які стали закладати по менших містах. І наш Збараж пішов слїдом других міст, котрі вже мали приватні ґімназії як: Рогатин, Яворів, Городенка, Копичинцї і постановив заложити в себе приватну українську ґімназію. По кількаразових нарадах місцевої і повітової інтелїґенції і сьвідомійших селян — вибрано ширший і тїснїйший Шкільний Комітет і приступлено до дїла. Винаймлено льокаль в давнім „старім судї", згоджено учителїв, справлено конечні річи і прилади потрібні до науки і дня 15-го вересня с. р. отворено ґімназію. Позаяк в той сам день було богослуженє за душу бл. п. Адама Коцка, убитого Ляхами, тож до Збаража з'їхали ся майже всї сьвідомі Українцї, так селяни, як і інтелїґенція.

Тепер до ґімназії ходить 45 учеників, а то 39 хлопцїв, 2 дївчини і 4 Жиди. Майже всї суть синами селян і міщан. Всї ученики учать ся добре, заховують ся поважно і примірно. Отже що до сторони педаґоґічної ґімназія стоїть добре. Та не так представляєть ся сторона матеріяльна, грошева. Вправдї, так як тепер справа стоїть, то ми сей рік витреваємо. Але нам не треба забувати, що наша ґімназія має розвивати ся, і на другий рік буде три відділи, тож видатки подвоють ся або і потроють ся, а повіт сам не буде в силї видержати таких видатків, єсли не прийдуть йому в поміч люди з поза повіту, а головно Ви, Дорогі Братя, щосьте виїхали за море шукати кращої долї. Тому єще раз звертаємо ся до Вас, Дорогі Братя, передовсїм до тих, котрі походять зі Збаражчини, щобисьте при кождій нагоді не забували на нашу ґімназію. Чи весїлє, чи хрестини, чи найде ся Вас кількох при якій забаві, збирайте малі датки, а з них виростуть великі суми, котрі не дадуть упасти нашому так хорошому дїлу. Грошей нам потреба тим більше, що і видатки будуть з року на рік зростати, а крім сего Комітет задумує з весною приступити до будови власного дому на ґімназію.

Тепер переводимо орґанїзацію по всїх селах. В кождім селї вибираєть ся Шкільний Комітет, котрий має заняти ся збиранєм грошей. Комітетові ходять від хати до хати і списують, кілько кождий обіцяє дати, а потім ті гроші місячними ратами збирають і відсилають до Збаража. Крім сего ті комітетові мають обовязок збирати всюди, де лиш можна. І так: мають припильнувати, щоби якусь квоту вставлено до громадського буджету, уміщують пушки по читальнях, крамницях і церквах, збирають на хрестинах, весїлях, похоронах, поминках, празниках і т. д. І є надія, що если всї зрозуміють вагу нашої справи і піпруть її бодай малими датками, то наша ґімназія устоїть ся і буде видавати завзятих борцїв за добро нашого бідного народу і за кращу долю нашої Неньки-України.

Збараж, 26. жовтня 1910.

Повітовий Шкільний Союз в Збаражи.

До повисшої відозви долучено поіменний спис жертводавцїв за місяцї серпень і вересень с. р. З недостачі місця не наводимо кождого жертводавця з окрема, а подаємо тільки загальну квоту, котра виносить 2.568 кор. 21 сот. Сю квоту зложили добровільними датками деякі руські громади та церкви і поодинокі старокраєві патріоти при всяких нагодах. З осібна надіслано нам спис жертвсдавцїв з Америки. На бажанє сих жертводавцїв, щоб їх назвиска були поміщені в нашій часописи (для евіденції), подаємо сей спис поіменно.

Брацтво сьв. Володимира (місцевости не подано) 5 дол.; Андрій Онукевич 4 дол.; Тома Робик, Григорій Голоднюк, Алексей Голоднюк і Дионізій Длудаш по 2 дол.; о. Димитрій Хоптюк 1 дол. 15 цн.; Стефан Левкович, Теодор Клачко, Кароль Чеховський, Яцко Длуґаш, Теодор Кушлак, Петро Кушлак, Михаїл Петровський, Сава Луджіґан і Бартко Руднік по 1 дол.; Андрей Кушлак, Іван Лукасєвич, Дмитро Славута, Тимко Чупрун, Василь Чупрун, Тимко Кушлак, Гриць Кіриляк, Михаїл Воробець, Онуфрій Кушлак, Іван Вальчишин, Стах Чимерес, Іван Кутник, Роман Славута, Петро Зарубинський і Дмитро Куштовський по 50 цн.; Юрко Коробій, Стефан Зїлїнський, Семен Коробій, Людвік Буховський, Дмитро Кулик, Анна Бучак, Іван Бурка, Польонїя Горічун і Стефан Чорнобай по 25 цн.; Марія Дутка 20 цн.

Дальші ласкаві датки просить ся слати на руки Д-ра В. Билинського в Збаражи, або до Руського Народного Дому в Збаражи на книжочку вкладкову ч. 157.

Відозва до чікаґовських Русинів.

Дорогі Братя і Сестри! Не забувайте на себе та на свою долю у Вашій чорній годинї. Жаль серце тисне, коли поглянемо кругом себе на нашу безпримірну байдужність до своєї власної долї. Кілько то нашого народу гине без часу по тих ріжних шапах та фабричних вертепах при виконуваню своєї тяжкої й небезпечної роботи! Ідемо рано до працї, а жінка і дїти трухлїють з непевности, чи тато верне домів здоров, чи може принесуть його на марах... Яка судьба ожидає нещасні сироти, котрих легкодушний батько оставив без жадної опіки і без жадної запомоги та обезпеченя!

Житє американського робітника висить на тоненькій павутинній ниточцї; ниточка урветь ся і чоловік минув ся. А що стане ся тодї з родиною байдужного робітника? Де її шукати помочи та поратунку? Чи може у чужих?.. Гей, схаменїть ся, руські чорнороби, тай забезпечуйте будучність своїх старенських родичів, своїх жінок, своїх маленьких дїточок! Не будьте такі крайно байдужні до своїх рідних!

Маємо свою питому запомогову орґанїзацію: свій власний Руський Народний Союз. Горнїм ся численно до Р. Н. Союза і вступаймо до нього цїлими громадами за посередництвом нашого Брацтва сьв. Стефана, від. Р. Н. Союза 221. Мітінґи сього братства відбувають ся кождої другої недїлї по першім в церковній салї Superior & Bickerdike Sts, Chicago, Ill.

Ігнатій Ничай,
член Руського Нар. Союза.

ЖЕРТВИ НА ПРИВ. УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ В ЗБАРАЖИ.

На весїлю в д. Петра Фалендиша зложили на руки підписаного свої лепти отсї гості: Григорій Янїшевський, Марія Янїшевська і Петро Фалендиш по $1.00; В. Станїслав Затирка, Григорій Приступа, Микола Мельник, Михайло Ґенсьорек і Розалія Вальків по 50 цнт.; Антін Дутко, Василь Бутрицький, Микола Намака, Іван Сташко, Іван Костюк, Ядвіґа Костюк, Михайло Провода, Микола Барщевський, Стефан Ключка, Лука Щерба, Іван Заболотний і Михайло Накрейко по 25 цнт.; Семен Довгань 20 цнт. Разом $8·70 (42 Корон). Сї гроші відослано дня 12-го падолиста до Руського Народного Дому в Збаражи на книжочку вкладкову ч. 157. Число почтової посьвідки 1200206(?).

Всїм жертводавцям сердечне спаси Біг!

Holyoke, Mass. Nov. 15, 1910.

Григорій Янїшевський.

НА ПРИВАТНУ РУСЬКУ ГІМНАЗІЮ В РОГАТИНІ.

I.

На руки підписаного зложили слїдуючі добродії і добродійки з Rochester, N. Y.: Іван Панак і Василь Пакула по 10 дол., Данило Шурґот, Іван Шурґот і Василь Кучмій по 5 дол., по 2 дол. зложили: Федь Шурґот, Никола Квасниця, Василь Квасниця, Антін Івасина, Яким Пригода, Федь Оніфрик і Галька Блага; по 1 дол. Ксеня Іжак, Михайло Паннків, Тома Швець, Тома Польовий, Андрей Дубик, Іван Андрусів, Андрей Гнатків, Василь Юган, Петро Ковтун, Василь Лецишин, Михайло Свирида, Іван Крик (Василя), Никола Кучмій (Антона), Настя Петрів, Розалія Кисїль, Марія Заяць, Настя Маслїй, Марія Кисїль, Дозька Кучмій, Стефан Балюк і Василь Федьків; по 50 цн. Василь Поливка, Яць Поливка, Яць Рубана, Василь Пригода, Стефан Пригода, Михайло Васьків (Андруха), Микита Василишин, Андрей Гузар, Анна Пакула, Настя Федьків, Катерина Баран, Іван Ковба, Іван Головка, Михайло Сухорський, Іван Іванців, Вікта Нищук, Дмитро Холява, Іван Ковтун, Михайло Рудий, Никола Луцишин і Іван Луцишин; по 25 цн. Іван Санаґурський і Никола Санаґурський. — Разом 83 дол.

Гроші вислано почтою до Комітету ґімназіяльного в Рогатинї.

Всїм жертводавцям велике спаси Біг.

За комітет місцевий
ДАНИЛО ШУРҐОТ,
93 Evergreen St. Rochester, N. Y.

II.

Поміж Українцями в Newark, N. J. зібрали підписані слїдуючі датки: Ф. Ґой 1 дол.; Г. Романишин 60 цн.; Г. Федчишин, Ф. Галушка, І. Кохман, С. Попик, Д. Легкий, В. Женчук, І. Чайковський, І. Ференц і М. Вишиваний по 50 ц.; В. Легкий 30 ц.; Ф. Благий, В. Мосора, М. Люлька і В. Кіт по 25 ц.; М. Папкуш, О. Мотуз, М. Макойда і М. Прачніс по 10 цн.; на весїлю у п. Вишиваного зібрано 2 дол. 40 цн. — Разом 10 дол. 45 цн. або 50 кор., котрі відослано вже до старого краю.

Ф. ҐОЙ, Г. ФЕДЧИШИН,
Ф. ГАЛУШКА.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ".

На руки підписаного зложили слїдуючі добродії: о. Іл. Кузїв $1.00, М. Білянський 50 ц; П. Филимон Даюбак, Михайло Фронд, Іван Бойко, Никола Ярош, Семен Кулявий і Васько по 25 ц; Дмитро Капустинський і Олекса Корнова по 20 ц., Й. Зьвірик 15 цнт.

Гроші вислані почтою дня 14 [illegible] 1910 р. в сумі 17 кор. 11 сот. (по оплаченю почти) до Тов. Кред. „Дністер" у Львові, на книж. вклад. ч. 6800; число рецепісу 58431.

М. Білянський.

НЕПРИЯТНІ СНИ.

Наполеон часто згадував подію, як на чолї 25 кінних жовнїрів вдарив на ворога і виграв битву. Він знав, що означає вартість часу; коли лишень трапляла ся догідна хвилина, він тодї сейчас дїлав. Такі самі напади можете спостерегчи на собі. Кілька мікробів виконає на вас атак, а ви лишаєте ся без оборони та наколи не находите ся ще в оборонній позиції, вони беруть верх і виграють битву в свою користь; наколи однак будете стеречи ваше тїло, то тодї ви виграєте. Як що лиш спостережете якійсь неправильности, не зволїкайте з лїченєм. Будьте точними! Як ся неточність покаже ся в апетитї, або в орґанах травленя, Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина вилїчить вас скоро тому, бо він подає нові сили для орґанів травленя, дає рішаючі, скуточні наслїдки в припадках нервозности, недокровности, блїдниці, ослабленя, в переходових або хронічних обструкціях, болях голови та усїх недмаганях жолудка та внутренностий. І всїх другсторах.

JOS. TRINER.
1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ДОПИСИ.

Детроіт, Міч.

Велике і надзвичайне сьвято обхопили ми, Русини гр.-кат. обряду в Detroit, Mich. на днях 5, 6, 7 і 8 листопада с. р. В тих днях витали ми в нашім місті і в нашій церкві найдостойнійшого і найдорожшого нашого Гостя, в особі Преосьвященного Отера С. Ортинського, Епископа руського з Філядельфії. Тим дорожший був для нас найдостойнійший наш Гість, що здавна очікуваний. Історія нашої церкви сумна, хотяй недавна і еще всім вона в сьвіжій памяти. Ледви перед 3 роками заснована тутейша парохія, а вже в першім році істнованя свої власні діти хотіли її запродати царославію і тілько завдяки кільком сьвідомим і ревним Українцям парохія не тілько що не розлетіла ся, а навпаки скріпила ся і церков при нас остала. Несовісний спекулянт Стефанський-і кількох Лемків спровадили навіть Платона до Detroit, замиливши людям очи, що то католицький Епископ. Але спекуляція не вдала ся; спекулянти на превеликий сором наразили ся, а щоби як так свою опінію зреабілітувати, виставили собі істинно русскую, царославную церков і спровадили собі якогось попа, бувшого піддячого. Але ми їм не завидуємо. Тілько питаємо, чого їм до нас пхати ся? Хиба на кириню. О сій кирині скажемо кілька слів пізнійше.

Привіт Преосьвященного був величавий. Всї Братства з відзнаками, з прапорами та з хоругвами і множество народа вийшли кілька бльоків наперед, очікуючи приїзду Преосьвященного з двірця желізничого. О год. 7 вечером повитали процесії і Братства Преосьвященного, що приїхав в супроводї місцевого душпастиря о. М. Лукавського, о. В. Петрівського з Chicago і кількох священиків лат. обряду. Коли похід рушив до церкви, здвиг народа потроїв ся. Около год. 8 станув похід коло брами триюмфальної, де Їх Преосьвященьство привитав місцевий предсїдатель хлїбом-сїлю і медом. Відтак рушив похід до церкви, де Їх Преосьвященьство привитав місцевий душпастир і вручив їм ключі церковні. Опісля відправили Преосьвященний молебен і з тропу промовили до людий, що битком наповнили невеличку, але гарно украшену церков. Ах, щож то були за трогаючі слова, що плили з золотих уст Їх Преосьвященьства!

По науцї відправили Преосьвященний суплїкацію і поблагословили Найсьв. Тайнами. — В недїлю 6-го листопада по утрени стали Преосьв. на торжественну Службу Божу в асистї о. Лукавського і о. Петрівського. По Службі Божій знов прекрасна наука. Вечером о год. 6-ій вечірня, наука, суплїкація і благословеньство Найсьв. Тайнами. О год. 7½ дали Русини-сьпіваки з Detroit прегарний вокально-декламацийний вечерок в честь Їх Преосьвященьства. Сьпіви і деклямації до живого тронули Преосьвященного, так, що не мали слів подяки за тую китицю цьвіточків, хотяй осїнних, але в інспектах щирих, руських сердець викоханих. В понедїлок рано зложили Преосьв. кілька візит, а зараз пополудни Їх ревізитували Епископ Айриський і урядники мійські. В навечеріє сьв. Димитрія відправили Преосьвящ. литію, мали знов прекрасну науку і поблагословили нарід Найсьв. Тайнами. В вівторок дня 8-го листопада, на сьв. Димитрія мали Преосьвящ. Службу Божу, а по Сл. Б. пращальну науку, котрою всїх присутних до плачу порушили. Бо хто знає, коли ся Їх Преосьвященьства дочекаємо. А тут чоловік слухав би і ненаслухав ся, так кожде слово до серця падало. А певно і на віки ті слова Преосьвященного в серцях наших лишуть ся, бо годї їх забути.

Один діссонанс в цїлім торжестві найшов: іменно в часї науки Преосьвященного в недїлю, кацання-драбли, котрої нїхто не запрашав, а котра вельи своє хрупнївське рило вихає, зчинила невеличкий шум, от як то буває, що ся свиньо шершенів порушить, то вони нелюбрі, люті, цїлий сьвіт пожалилиб. Еще малий інцідент з гайдамаками, але з ними Преосьвящ. коротко справили ся. Взагалї сказавши, ворогы віри, церкви, народности потерпіли „веліє посрамленіє,“ а еще один личний ворог Преосьвященного і місцевого сьвященика, коли посьмів виступити проти них зі словною зневагою, обірвав такого облизня, що й до нинї не може з него вилизати ся.

А в нас дух вступив, ми покріплені словами Преосьвященного будемо тверді як скала і не дамо ся перемочи анї филям кнутославія, анї бурі безвіря, бо з нами Бог, а ви, вороги, покоряйте ся, яко з нами Бог.

Гр. к. парохіяни в Детроіт, Міч.

Нюарк, Н. Дж.

Дня 6-го падол. заходом ню-арських робітників скликано збори в справі приватної ґімназії в Збаражи в Галичинї. Збори отворив тов. С. П., покликуючи на предсїдателя тов. В. Мазура, а на секретаря низше підписаного.

В. Мазур в одногодинній промові змалював гірке положенє українського народу в Галичинї під правлїнєм вшехполяків, котрі всякими способами старають ся знищити наш нарід, не даючи йому найпримітивнїйших потреб до розвою культурного, а при всякій нагоді параліжують його змаганя на поли політичнім, економічнім, як також під зглядом шкільництва. „Берім ся до самооборони — говорив бесїдник — та не за списи і шаблюки, як се колись робили наші предки козаки, бо тепер инші часи. Не нам до списів та шаблюк. Ми власними силами будуймо сьвятиню науки в рідній вітчинї, де виховувати ся будуть нові козаки, узброєні наукою та знанєм. Нехай сердечна любов огорне ваші серця до свого поневоленого народу. Будьте справдїшними синами неньки-України, працюйте для неї і любіть її до загину, памятаючи на завзяту борбу, кров і могили Каганця, Коцка і инших. Не забудьте на Січинського, котрий за любов до меншого брата, а ненависть до вбійника-ката, коротає свій молоденький вік в станїславівській тюрмі. Памятайте на рідну школу в старім краю і на зазив рідних ваших братів відповідайте щедрими датками, а молоде поколїнє вдячним серцем буде вас згадувати і благословити“.

Тов. П. Ткач відчитав статистику шкіл польських і руських в Галичинї, як також кривдячу систему податкову, під котрою наш нарід стогне, а за се не має належних йому прав. За свої гроші удержує руський нарід професорів шкіл польських, а ті професори переслїдують нашу молодїж своїм шовінїзмом та ягайлонськими ідеями. На львівськім унїверситетї узброїли „мужі польської науки“ банду хулїганів в бровнїнґи та „ciupagi“, а та банда проляла неповинну кров руського академіка.

По сїм зачала ся колєкта на приватну українську ґімназію в Збаражи. Зложили свої лепти отсї товариші(ки): П. Ткач, С. П., П. Кравчук, Г. Залуська по $2.00; В. Дідилівський, П. Кріль, П. Залуський, П. Тилевяк, М. Ковальчук, В. Вокулїнський по $1.00; Ю. Модний, І. Горичун по 75 цнт.; П. Базарнїцький, Стрижаковська, Трояновська, М. Задойко, Гохман, О. Куш, І. Ключка, Ю. Ключка, П. Фурик, П. Робак, С. Василишин, П. Горичун, А. Лисобий по 50 цнт.; Д. Кучерена, С. Кузів, А. Красовський, К. Гречкович, Н. Кузів, Г. Гучак, М. Савіцький, І. Алєман, Хахола, К. Базарнїцька, Горищак, С. Дзюбатий, А. Базарнїцька, В. Мазур, І. Ґвязда, А. Романчич по 25 цнт.; А. Мриґлод 20 цнт.; І. Процик, Г. Романко, В. Чучман, М. Любимець, М. Брунька, Сепків, Ю. Вежбіцкий, І. Вежбіцкий по 10 цнт.

По колєктї приступлено до вибору комітету, який має заняти ся збиранєм жертв. До комітету війшли слїдуючі: В. Дідилівський предсїдатель, П. Кравчук секр. і П. Залуський касієр.

По відсьпіваню народних пісень розійшли ся вічевики домів.

В. Дідилівський вічевий секр.

Тріюмф людської думки.

Людська думка, ґеній людський не спить, а робить щораз то нові поступи. Чоловік бореть ся з силами природи і, хоч часами впаде в тій боротьбі та оплатить кровю свою сьмілість — виходить з неї побідоносно. Чоловік поневолив громи, поконав филї моря та найбільше могучі сили природи побідив і обернув у свою користь. На очах наших відбуваєть ся великий двобій. Людський ґеній бореть ся з воздухом і мало бракує, щоби цїлком опанував його. При помочи лїтаків (аероплянів), які складають ся з величезних крил і сильних моторів, лїтають люди кілька тисяч метрів високо понад землею. Живемо в часї, коли відбувають ся вже перегони: хто найдалї та найвисше зможе взнести ся. Найбільший тріюмф віднїс авіятор Чавец (Chavez), який на своїм лїтаку досягнув висоти 2680 метрів понад землю та переїхав 23 вересня с. р. понад альпейські ледові гори. І Чавец віднїс побіду над страшними силами природи, одначе заплатив се житєм. Сповнили ся його слова, які предсказав: „Побідник виграє смерть“. Та смерть Чевеца не відстрашить людського духа від дальших проб цїлковитого покореня воздушних сил. Ґеній поборе всякі перепони скорше чи пізнїйше та закличе тоді: „Побіда над смертю!“ — Для доповненя сеї нотатки подаємо наспівшу вістку, що жертвою завойованя воздуха впав також український авіятор Лев Мацїсвич, підчас пописових лїтань у Петербурзї на висоту 1000 метрів (7 жовтня).

Веселий кутик.

Навідворот.

Марійка: — Отжа він взяв тебе у свої рамена, коли човен вивернув ся?

Катруся: — О, нї... противно! Човен вивернув ся, коли він обняв мене своїми раменами.

Хороші вигляди.

Стефця (до свого нареченого): — Мамунця думають, що ми обоє не будемо в будучности сварити ся з собою так, як се чинять вони завсїгди з татунцем.

— Нї, серце, певно нї!

Стефця: — Мамунця кажуть, що тебе можна водити за ніс далеко лекше, як татунця.

При театральній касї.

Пан: — Але сї два місця не є одно побіч другого, тільки одно за другим.

Касієр: — Один з тих білєтів має бути для дами, неправда?

Пан: — Так.

Касієр: — Отже ви сядете собі за дамою і подбаєте у своїм власнім інтересї, щоб вона не насадила собі на голову великого капелюха. — З сеї саме причини ми не продаємо місць в иншій комбінації.

Перша гадка.

Панї дому (до свого мужа): — Стефку, ходи швидко сюди! Наша Клярця хотіла строїти ся ґазом!

Пан дому (перелякaний): — Щооо!.. — збільшений рахунок за ґаз!

Він себе знає.

— Івасю, знов розпочинаєть ся школа; чи не боїш ся?

— Я нї, але учитель.

Се вистарчає.

Аптикар (до чепурної служниці, що прийшла купити пахучого олїйку): — Я пан радку, панунцю, взяти отсю перфуму; одна її краплочка зносмотрить хусточку на кілька в вельми приємний

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ“.

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинги брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубрицї „Рух в Відділах Р. Н. Союза“.

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і школї по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 центів.

2) Належитість на всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цїлости. В противнім разї оголошенє безусловно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакциї на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакция не приймає нїякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцию, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакция доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакция має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакция має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно вложуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакция має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній сторонї почеру.

10) За дрібні оголошеня редакция не висилає тяких поквітовань.

Ах так!

— Отже ви побрали ся, ти і та невеличка, з якою бачили тебе завсїгди минувшого лїта?

— Так, але ми не жиємо разом.

— Що? А сеж по якому?

— Ну, вона вийшла за иншого молодця, а я знов одружив ся з иншою дївчиною.

О горе!

Маґдуся (отвираючи свому судженому хатні двері): — Юрцю, заверни ся сейчас назад! Тато не повинні бачити тебе сьогодня за нїяку цїну!

— А сеж чому, Маґдусю, чейже менї позволено проводити вечері у вас; на Бога, що тут такого стало ся?

— Саме тепер дістали тато рахунок за ґаз.

Мале непорозуміне.

Пан Мирнович: — Чи знаєте о тім, панно Михалино, що ви є тою особою, яка забрала мій спокій, яка в послїдних часах спричинила менї безсонні ночи?

Панна Михалина: — О, пане Мирнович, — се так якось нечайно!... Ви поговоріть з мамунцею...

— З вашою матерію? Та сеж ви не даєте менї спати, граючи по цїлих ночах на своїм клявікордї.

Ворог свекрух.

А.: — На що ти женив ся з матерію? Чи не лїпше було взяти її дочку?

Б.: — Я не хочу мати свекрухи.

Пімстив ся.

Прийшов до господаря слїпий дїд з хлопцем провідником. Дали їсти, так хлопець їв ковбасу, а дїдови присував печінку. Вийшли на двір. Тодї дїд хлопця паличкою.

— А ти їв мармашу (по дїдівське ковбасу), а менї не дав.

— А ви звідки знаєте?

— Я занюхав.

— Йдуть дальше. Завів хлопець дїда просто верби й каже скакати. Дїд скочив, та головою до верби.

— Еге — каже хлопець — мармашу занюхали, а вербу нї?

Хто не уміє говорити по анґлїйськи

а хотїв би мати доброго помічника до науки, нехай купить собі

Руско-Анґлїйський ТЛУМАЧ

Стрік 256. Тверда оправа. Цїна 60 центів. Гроші висилайте зараз з замовленєм, через money-order або почтовими марками.

Замовляти у:

And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N.J.

Друкарня „Свободи“

пошукує

здібних фахових

СКЛАДАЧІВ

які мусять знати добре руський язик.

Місце можна обняти сейчас.

Зголошеня на адресу:

„Svoboda“

184 Hudson St., New York.

ДОБРА СПОСІБНІСТЬ для Русина.

Знаменито уряджена руська

Бучерня і Ґросерня

на продаж

в добрім місци між Русинами, в Jersey City, близько церкви; старе, вироблене і знане місце. Бізнес іде знаменито. Властитель продає задля приватних причин.

Голосити ся на адресу:

„СВОБОДА“

184 HUDSON STR., NEW YORK.

Ш, з 17 шиніями

Желїзничий годинник для мужин і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґваранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно на спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґварантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привілейом, що кождий може його оглянути, і коли єму не подобає ся — то тодї не потребує платити анї одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланцушок в дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

F188

EXCELSIOR WATCH CO.

1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Tel. 887 Orchard **ШИФКАРТИ** Член Р. Н. Союза

Руська Корабельна Аґенція Григорія Хунашевського

Коли наміряєте їхати до старого краю, а хочете, щобисьте ся не спізнили на шифу, та не блукали по Ню Йорку, то удайте ся до Руської Аґенції.

Шифкарти до Старого краю від 23 дол.

З Ню Йорку аж до самого Львова 30 дол. 65 цнт.

До Одерберґу дол.	28.60	До Тернополя дол.	31.25
„ Кракова „	29.00	„ Підволочиск „	31.45
„ Бродів „	31.10	„ Черновець „	31.50

Хто хотїв би бути обезпечений та лучше обслужений, то нехай замовить шифкарту наперед. Повідомлїть Аґенцію рівночасно, коли і котрим трепом будете їхати, а аґент переведе Вас зі стациї до Аґенції, а також аґент відпровадить вас і на шифу. Щоби знати як настосувати ся, то прошу приєняти 2 доляри задатку на шифкарту.

З старого краю шифкарти коштують 32.50 дол. вже з пиняцию 4.00 дол. смісцевими пароходами.

Хто в близшім часї хотїв би спроваджувати ні старого краю своїх знакомих і кревних, може спровадити їх через Аґенцію.

В нашім бюрі полагоджують ся всякі справи так стаpокраїнські як і американські. Хто отже має яку справу, нехай удасть ся особисто або листовно на адресу:

C. KUNASHEVSKY

179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Чи чули Ви?

що накладом Руської Книгарнї у Winnipeg

вийшли нові гарні книжки, котрі кождий Русин повинен мати у своїй хатї!

Ось їх заголовки:

Фармазони, або як то трийцять господарів записали ся чортови і як то они за сїм лїт, сїм місяців і сїм недїль дуже збогатїли. — Книжка великого формату на 64 стор. коштує лиш 25 ц.

Оповіданя для дїтий, дуже поучаюча книжка так для старих як і малих з гарними образками. Хочете щоби ваші дїти були добрими, чесними і слухняними, купіть їм сю книжочку, а она оплатить ся; коштує лише 30 цнт.

44-47

З краю одержали ми найновійші книжки:

Як судили Мирослава Січинського з фотоґрафіями Мирослава, його матери, оборонців і т. п. $1.00.

Філїгер. Чудова повість за Мирослава Січинського, 250 стор., великий формат $1.25.

Про великі та грізні явища природи з образками 20 цнт.

Посилайте ще нинї замовленя на адресу:

RUSKA KNYHARNIA

850 Main Str., Winnipeg, Can.

Русини Пітсбурґа! ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь пізнати та пізнїйте складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі ул. Carson-а і 14-ої. Сей банк є одним з найстарших і найпошанїйших банків, що дїлковито заборонює Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братскі, сестрицькі і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє зміт стейтових контрольорів.

Продаємо **корабельні карти** на найлїпші лінії, а **гроші** до краю висилаємо по почтовім курсї

German Savings and Deposit Bank

Cor. 14th & Carson St., South Side, **Pittsburg, Pa.**

И. Е. Рот, пред. А. П. Міллер, ман.

Ол. Бу..., ... банк.

Россійсько-Американська Лінія.

Одинока без пересїдання поміж

Америкою і Росією.

(Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРОХОДИ відпливають з Ню Йорку:

„РОССІЯ“ — 3 грудня 1910

„КУРСКЪ“ — 17 грудня 1910

„БИРМА“ — 3 січня 1911

Цїни шифкарт:

До Роттердаму:	До Лїбави:
$31.00 — III кляса —	$38.00
$33.00 III улїпшена кл.	$40.00
$43.00 — II кляса B —	$50.00
$50.00 — I кляса —	$60.00

З Лїбави:

III кл. $43.50 і $4.00 амер. податку

II кл. $57.50, перша кляса $62.50

За всїми подробицями звертати ся до представителїв лінії:

A. E. Johnson & Co.,

Gen. Pass. Agents,

27 Broadway, New York.

Для шинарів, каменярів, фармерів і всїх, що роблять при тяжкій роботї.

Завдадите гроші, бо вони перетревають чоботи. Суть лекші від шкіри. Лекші до прикріплення. Кождий шевць Вам їх наложить. Ваш купець має їх на складї враз з чоботами. Пишіть по книжочку в котрої довідаєтесь більше.

Пишіть по книжочку в повсїмнім.

UNITED SHOE MASHINERY CO.

Boston, Mass.

Позір Брат...

Роблю всї братскі ... лїпше і найкрасше матеріял ... ступні цїни і чуж. Продаж ...

Бели ...

Co...

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свободи“:

	цит.
Америка	15
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з обр.	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про зьвірята	30
Еміґрант	15
Жовнір	10
Журавлі	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Навернений грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	2.00
О підземних скарбах	25
Оповіданя	10
Про нутро землі	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Псалтир	1.00
Розмова Поляка з Русином	10
Релїґійні вірованя	20
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Сонник	30
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Русько анґлїйський тлумач	60

Молитвенники в красній оправі.

Бог Надежда моя	$2.50
Хлїб душі	2.50
Друг Душі	1.50
Друг Душі (в зв. опр.)	75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Збірник	2.30

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні	10
Книжочки Братські	10
Поминик померших душ	10
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3

Пишіть на адресу:

Swoboda,
184 Hudson St., New York.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шашлї, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

ЦІННИК І ПРОБКИ ВИСИЛАЄ ДАРОМ.

Можете писати до нас по руски словеньски або польски.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка і зарезервовані зиски $93.000.00. Засновний 1864 року.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні мовні ордери, драфти і пересилає [illegible] частий сьвіта. по[illegible]ьности. Де[illegible] полвоїлися [illegible] і вано[illegible]

„ДУШПАСТИРЬ“

єсь прекрасна, широ руська церковно-народна ґазета.

Вона виходить у Філядельфії кождого місяця і подає красні духовні науки, ріжні річи релїґійно-морального змісту та відомости зі сьвіта. В Душпастир-і печатають ся важні для всіх оголошеня гр. кат. Епископскої канцелярії. Є там красні образки (ілюстрації) Сьвятих і описи їх житя. Не брак там навіть веселих і здорових жартів.

„ДУШПАСТИР“ коштує на цілий рік так в Америці як і в старім краю дуже мало, бо лише 1 дол. 20 центів.

Гроші на „Душпастира“ треба посилати почтовим переказом (money-order-ом) на адресу:

Rev. Zachary Orun, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Лічу лишень мущин!

Спеціяльні і за разливі слабости мущин.	Чи Ви єсьте діткнені якою спеціяльною слабостію і чи хочете віддати ся під опіку довіреного лікаря?
Занечищене крови; скрині висипки; болї в роті, горлї і на язиці.	Чи Вам випадає волосє? Чи чути Вам в уст і чи маєте неприємний віддих? Чи болять Вас зуби або ясна? Чи маєте біль голови або якісь болї в инших частих тіла? Я ручу Вам за знаменитю опіку в повисших случаях.
Недомаганя мочеві; блуди молодости; запаленя; корчі і неправильности артерій.	Чи не допустились Ви проступку проти прав здоровля і природи? Чи не відчуваєте болю в хребті? Чи єсьте важурені? Чи єсьте надмірно нервові, ослаблені і чи не тратите енерґії? Чи чуєтесь немічні, пригноблені і неспосібні виконувати Вашу працю як попередно? — Приходіть до мене а я Вам поможу вилїчити ся.

Порада і оглядини безплатні.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: Від 10-ої рано до 4-ої попол. і від 6-ої до 8-ої вечер. В недїлї і сьвята від 10-ої рано до 1-ої попол.

Dr. GEARY
151 West 23-rd St., New York, N. Y.

Зголошуючі ся по опіку лїкарську мусять явити ся особисто до оглядин, поваж листовними порадами нем можливо як слїд лїчити слабостий. Не пишіть до нас але приходіть самі. 45-18

ДАРОМ вилїчите себе самі! [49]

Ліки „Galen“ вилїчили тисячі людий, вони вилїчать і Вас. Пощо платити великанські суми гроший за лїчене наколи Ви можете вилїчити себе самі і таньо. Пришлїть свою точну адресу, імя і прозвиско і пишіть який нумер з 10 ліків Ви хочете, а ми Вам зараз вишлемо одну прібку даром. **Rumatina** лїчить ревматизм, невральґію. **Pepsola** лїчить болїзни жолудка і т. п. внутрішні недуги. **Fortola**, патентований лік для нервозних, ослаблених та утративших полові сили. **Sanquinola** вилїчує лихорадку, малокровність і др. **Asmola** лїчить зі знаменитим успіхом всї грудні болїзни, як чахотку, астму і хронїчний кашель. **Virola** лїчить трипер, виливи і т. п. **Hemora** вилїчить в короткім часї гемороїди і затроєнє крови. **Mergrota** цїлковито лїчить сифіліс і рани по тїлї. **Pelocresce** являє ся хорошим лїком проти випаданя волося і болю голови. **Profilacta** вилїчує в короткім часї всї жіночі недуги. Пишіть до

GALEN CHEMICAL CO., 2121 Broadway, New York City.

Власний фонд ґваранцїйний $100 000 зложений в урядовій касї стейту Ню-Йорк найлїпше ручить за знану банкирську і аґентову фірму

HENRY J. SCHNITZER,

141 Washington St. New York. 46 19

Користайте сьміло з совісних услуг тої фірми, коли бажаєте ДЕШЕВО, БЕЗПЕЧНО І СКОРО ВИСЛАТИ ГРОШІ до краю, СПРОВАДИТИ КОГО З КРАЮ без труду або РОЗСУДНО ПОЛАГОДИТИ ІНТЕРЕСИ МАЄТКОВІ В СТАРІМ КРАЮ ЧЕРЕЗ ДОСЬВІДЧЕНИХ І ВІДПОВІДНИХ ПРАВНИКІВ. Удавайте ся з кождою справою до тої фірми, бо вона заслугує на тоє. Єсли хто небудь оголошує дуже низьку цїну під позором борби конкуренцїйної, то сейчас можете бути певні, що по такій самій низькій цїнї або може ще і дешевшій продасть Вам шіфкарту стара фірма банкирська і аґентова.

HENRY J. SCHNITZER, нотар, 141 Washington St., New York.

Европейська Канцелярія

адвокатсько-нотаріяльна і військова

Полагоджує всїлякі справи краєві, як: КОНТРАКТИ КУПНА, ПРОДАЖИ, НАЙМУ, ДАРОВИЗНИ, СКРИПТА ДОВЖНІ ЦЕСІЇ, КВІТИ ЕКСТАБУЛЯЦІЙНІ, СКАРГИ до краєвих СУДІВ всїлякого рода. Полагоджує також справи ВІЙСКОВІ як ЗВІЛЬНЕНЯ ВІД ВПРАВ військових і ПОЗВОЛЕНЯ ставаня до АСЕНТЕРУНКІВ в цїс. кор КОНЗУЛЯТІ

Поради всїлякого рода безплатні. — Пишіть на адресу

CHARLES G. JAZWINSKI 6 6
233 FITZWATER STR., PHILADELPHIA, PA.

44 47

Важне для Робітниць!

Русьне Бюро Працї

Первородні занятя уділяє ся женщинам по приватних плейзах і реставрантах Дївчат потреба зараз. Плейзи до вибору. Платня добра, а правна порада безплатна.

Просимо удавати ся до нас в подібних справах.

В-ів Стеванов і Жих. Угорчак

„NEW MANHATTAN“ EMPLOYMENT AGENCY

Tel. 5484 Orchard
161 E. 4-th Str., New York City.

Петро Ярема

руський погребник

виконував перші на востаж, хрести на і всякі другі забави.

115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
(між 7-ою а 8-ою ул.)
Телефон Orchard 2568.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку Доктор прав

ЮЛІЯН ЧУПКА

Конзулярний комісар.

Полагоджує всї справа в Галичинї: процеса спадкові і грунтові Відбере гроші від довжників. Справа військові, порядкує контракти, повномочія і всї инші документи. Перепроваджує інтабуляції і всї вписи гіпотечні. 2-

3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.

Адрес почтовий:
JULIAN CZUPKA, LL. D.
N. MAIN STR. WILKES-BARRE, PA.

Важне!

200 процент заробку для аґентів і штороників.

КАРТКИ сьвяточні і Новорічні золотом і перлами украшені продаю по дуже низьких цїнах. Жадайте взорів і долучіть 3-центову марку на пересилку.

Календарі:

Чарїянський 25 цит., Превята Родина, Приятель Ковніра 30 цит., Загальний 65 цит.

H. WOLINSKI,
55 E. 4-th St., NEW YORK CITY.

Сей великий ґрафофон можете купити за готівку або на сплату.

Сей ґрафофон є найцїннїйшим з усїх попередно продиваних, є уміщений в гарній магоневій скринчцї величини 12 квадр. цалів в поперечі а 6 цалів високости, має подібну трубу 16 цалів в переміру і сильний мотор. Підойма відшпильки є лискуча і нікельована як також апарат до передаваня голосу. 10-цалевий рухомий кружок на рекорди має нікельові береги. Грає все.

За готівку $20.00 з 5-ма 10-цалевими подвійними рекордами, до вибору.

На сплату $22.00 з 3-ма 10-цалев. подвійними рекордами, до вибору. При купнї жадаєсь 12 долярів, а решта по 2 дол. місячно. 5 міс. на сплату.

З поданого спису можете собі вибрати числа рекордів.

Ci руско-українські рекорди суть спроваджені з Галичини, грають в обох боків і коштують всего 65 центів. 46 49

3244 „У гаю, гаю“, сьпівка М. Люб. Cross Полька — вісн. мув.
3221 „Зеленая рута“, „Ой за гаєм“. Рах, цах, цах — польска орк.
3243 „Хуточко-ж мов“, сьпів. Л. Легінка — гуцул. танець.
3233 „Вилетїли орли“, сьп. Грегор. Краковяк — військова музика.
433 „Гей на горі, там женці жнуть“. „Дївча в сїнех стояло“.
435 „Стоїть явір“. „Ой місяцю“. Армєнський вальц
437 Експерґатинський вальц.
3242 „Ой у поли три керничеки“. Сигнальний марш — оркестра.
3240 „Ой під гаєм зелененьким“. Козачок, руський танець.
3223 „Ой не забудь“, сьпів. Грег. Полька-мазурка — оркестра.
3079 „Народив ся Христос“ (дует) „Святїйша ніч“ ніч сьвята“.
434 „Козаченько куда йдеш“. „Змарнів я“.
436 „Гей же до чарки“, акад. хор. „Над Прутом“.
762 Домашна полька — гармоньк. Американський танець.

Пишіть до нас по катальоґи граючих машин, машин до шитя бритов, гармоній і музичних інструментів.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO., 129 7th St., New York.

Найновійша імпорт. граюча машина фоноґраф даром!

Сю машину отримає даром кождий хто замовить нашого російского тютюну за $6.00. Не вимагаємо від Вас нїчого більше, лишень, щоби Ви при кождій нагоді поручували наш тютюн і нашу фірму своїм приятелям і знакомим.

Сей імпортований фоноґраф є зроблений з найлїпшого металю, заосмотрений великою мідяною трубою і віддає чисті, виразні і сильні звуки. Посїдаючи наш фоноґраф, можете в кождій хвили урядити у власній хатї музичний концерт. Вистарчить лиш накрутити машину і наложити рекорд, а почуєте найкрасші пісні народні, робітничі, весїльні, виняткі з опер і оперет, музику на поодиноких і зложених інструментах, а також оркестр військових. Слухаючи се, не лиш Вам і цїлій Вашій Родинї мило перейде час, але розвеселяте також своїх приятелїв і сусїдів. (44—47)

Наш фоноґраф є одним з найлїпших, які суть під сю пору знані. За такий фоноґраф Ви мусїли би заплатити в кождім шторі найменше $12.00. Ми даємо Вам сей фоноґраф цїлком даром. Пришлїть нам 50 центів задатку (марками), а ми пішлемо Вам найлїпший російський тютюн вартости $6.00 і сей правдивий імпортований фоноґраф зраз з рекордами і посвяєнням ужитя. По оглядненю в експресовім офісї доплатите решту $5.50. В хатї можете випробувати наш фоноґраф і переконати ся о його вартости, а єсли би Ви не були вдоволені, можете звернути нам тютюн і фоноґраф, а ми відошлемо Вам всї виплачені гроші.

Повисше предложене є ясне і зрозуміле і нема в нїм нїякого ризика або втрати. Користайте з нагоди сейчас, а побачите, що будете вдоволені.

RUSSIAN TOBACCO COMPANY
343 E. 9-th Str., Dep. 8, New York, N. Y.

Відповідне средство у відповіднім часї.

Нераз кладучи ся спати почуває ся цїла родина добре, однак слабість часто приходить серед ночи. Дитина приміром сильно починає кашляти і з плачом звертаєсь до матери, що її болить горло. Лучаєсь також, що хтось в родинї серед ночи зістав захоплений невральґією, або астма не дає комусь спати, справляючи йому терпіне і він боресь о віддих. Так могуть минати цїлі години, заки прийде лїкар. В таких случаях Pain Expeller є неоцїнимим средством.

Держіть сей лік під руками на случай потреби. Се є конечностию, щоби запобічи в наглих случаях, заки лїкар зможе до нас прийти. Перестуджене не буде небезпечне в наслїдках, єсли ужєте скоро Pain Expeller. Сей лік можете купити в усїх аптиках по 25 і 50 центів бутелька. Стережіть ся підроблених ліків і зверніть увагу на отсю вінєту. Правдивий Pain Expeller находить ся лиш в такім опакованю. 39—

F. AD. RICHTER & Co.
215 Pearl St., New York City.

Ріхтера Congo-пілюльки усувають нестравність жолудка.

Одинока взірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затрудняє добре вишколений друкарський персонал, посїдає найновійші машини, єй тоже ріжнородні гарні чцонки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цїнах.

Поки Родинї, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союза мають в всякими друкарськими роботами удавати ся лише до своєї друкарні „Свободи.“ — Адрес:

184 Hudson Street, New York, N. Y.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом сьв. Арх. Михаїла.

„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від	$30—65.00
Ризи сьвітлі від	$35, 40, 55, 60, 80 і висше
Стихарі від	$6.00
Ручники, илитони, хоругви з образами від	$30.00 і в.
Чаші від	$20, 35, 40, 50 і висше
Ліхтарі, Служебники, Евангелія від	$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цьвіти на престол і до сьвічок по ріжній цїнї.

Приймає ся замовленя на нові річи і до направи старі ризи.

ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСКІ, ПАСИ і проч.

Сьвітло церковне:

СЬВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по 26 цит. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.

Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цит. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Тройцї ручно декоров. 5, 6.50, 7, 9.50 д. | Уголь до кадильницї . . . . . 20 цит.
Пачка (120) запалачів . . . 24 цит. | Олива гальон . . . . . 1.10 дол.

Сьвічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.
,, ,, 4 на ф. і 6 на фунт ..... 22 ,,
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт ..... 22 ,,
Сьвічки стеаринові ..... 16 ,,
,, ,, 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.

Сьвічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цит.

Кадило 50 і 55 цит. за фунт.

ДАРОМ!

Кождому, хто помогне розповсюджувати між своїми товаришами наш тютюн, ми дамо даром гарний фоноґраф. Першої кожи машинка до сьвіту. Кождого часу можете мати даром концерт у своїй хатї. Не музику одного інструмента, анї сьпів одного голосу, але музику цїлої оркестри, сьвірлїні сьпіви і великі опери; словом, все, в чім любуєтесь. 45 48

Ми пішлемо Вам тютюну Російського, Австрійського, Турецького Босняцкого вартости $6.00. Ми хочемо, щоб Ви розповсюджували наш тютюн до папіросів і до файки між своїми знакомими. Тим способом познакомьте других з найлїпшою сортою тютюну.

За тютюн ми числимо тілько $6.00. Заплатіть нам на рахунок 50 цт. почтовими марками, а решту $5.50 заплатите експресовому аґентови, де можете оглянути тютюн і фоноґраф. Єсли волите заслати нам від разу 6 дол., ми вишлемо в додатку даром гарний стїнний календар. Дістаєте все, що приобіцяно або гроші вістануть звернені.

European Tobacco Co., 33 Leonard Str., Dep. 52, New York.

GAIL & AX

NAVY

Is the Best Tobacco

Сей тютюн єсть найлїпшим так до куреня як і до жутя, бо через 40 лїт був сей тютюн перторядним виробом Long Cut Tobacco. Старанне опаковане охороняє його від вогкости і пороху. Знаменито надаєсь на папіроси. Паперці дасом до кождої пачки. Звертіть увагу на охоронну марку і на імя „Gail & Ax,“ яко находить ся на кождій пачцї.

ПОВНА ВАГА

5 c.

Продаєсь всюди.

The American Tobacco Co.
Successors to GAIL & AX

Оден з найбільших броварів в Америцї.

Варить пиво на краєвий спосіб без всяких примішок.

Хто лиш раз повоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него нїколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.

Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.